Tidningen
Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna
NUMMER 3 JUNI 2008

Test av gruppradio
Militärpoliser i hemvärnet
Dansk utmaning

FÖRSVARSMINISTERN:
En ökad satsning på hemvärnet

DET OSYNLIGA HOTET
Internationell CBRN-övning i Umeå

”Ingen hemvärnssoldat ska behöva förlora pengar”

I ÅR ÄR DET som bekant tingsår och jag ser med stor förväntan fram mot detta. Vid tinget visas urkraften i vårt demokratiska system, det som innebär att hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna inte bara är mycket kompetenta militära förband utan också en demokratisk folkrörelse. Ett av måtten på hur denna kraft fungerar är de motioner och förslag till tinget som ska sändas in före den 1 juli. Jag ser fram mot att börja arbeta med detta.

Omkring den 15 juni förväntas riksdagen fatta beslut och ge försvaret dess inriktning i form av ett inriktningsbeslut. För oss bedömer jag att innehållet, som jag beskrev i förra numret, blir detsamma. Det är alltså hög tid att blicka framåt och ta oss an de utmaningar som riksdagens inriktning kommer att medföra. Vi genomför just nu ett omfattande stabsarbete som ska leda till att vi under oktober ska kunna presentera operativa grundvärden, reformerat ersättningssystem, förändrad avtalskonstruktion med mera. Samtidigt som vi med utvalda representanter ur medinflytandesystemet (hemvärnsråden) kommer att bedriva utbildning och seminarier i förändringsarbete för, som jag påpekat tidigare, alla hemvärnssoldater behövs även i den framtida organisationen.

KFÖ-MODELLEN införs på bredden under 2010. I samband med att respektive förband går in i detta system kommer du som hemvärnssoldat att erbjudas att teckna ett nytt avtal och i samband med det också komma in i det förändrade ersättningssystemet. Det nya avtalet kommer att vara baserat på tjänstgöringsdagar och inte timmar och är också direkt kopplat till förbandets KFÖ-tillfälle. Jag vill än en gång upprepa att det för varje förband utöver KFÖ också kommer att finnas gott om annan övningsverksamhet för att du ska kunna utveckla din personliga kompetens, men ditt avtal är kopplat till genomförandet av KFÖ:n.

Det reformerade ersättningssystemet kommer att vara utformat så att ingen hemvärnssoldat ska behöva förlora pengar på att delta i KFÖ-verksamheten.

UNDER VÅREN har jag genomfört två inspektioner, dessa har varit annorlunda såtillvida att vi som en följd av införandet av KFÖ-modellen i framtiden kommer att fokusera mer på en enda bataljon på inspektionerna. Det innebär att genomlysningen av förbanden bedöms bli bättre, även om det kan gå ganska lång tid mellan inspektionerna av bataljonerna. Jag har sett två väl förberedda inspektioner där båda huvudaktörerna genomförde metodförsök med KFÖ. De gav ordentligt med goda erfarenheter. I samband med Göteborgsinspektionen visades också SVT-programmet ”Uppdrag granskning” ett reportage om hemvärnet. Jag anser att det blev ett mycket rättvisande inslag där jag är mycket stolt och tillfreds med de insatser som visades.

NYLIGEN HAR polisförbundet pekat på att det skulle vara en god idé att beredskapspolisen fördes över till hemvärnet. Jag är mycket glad över det sätt som polisförbundet beskrivit hemvärnets verksamhet, det visar att allt fler förstår fördelarna med ett system som vårt. När det gäller sakfrågan så är det en politisk fråga och det måste först utredas utifrån svenska förhållanden och lagstiftning. Det går dock att göra vissa jämförelser med det danska systemet där Danmarks motsvarighet till beredskapspolisen återfinns i hemvärnet som ”hjemmevaernspoliti”.

AVSLUTNINGSVIS vill jag slå ett slag för din möjlighet som hemvärnssoldat att få en SM-titel. Genom vårt samarbete med sportskytteförbundet (tidigare FSR) genomför vi varje år SM-tävlingar i skytte med Ak 4 B. Ett av skälen till detta är att jag vill uppmuntra skjutskickligheten hos varje soldat. Det är du med ditt vapen som bildar den första stridsenheten i hemvärnet. I år avgörs tävlingarna i Skövde i augusti och jag hoppas att se många av våra duktiga skyttar där.

Ha en trevlig sommar och väl mött i spännande och utmanade verksamhet under hösten!

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Tidningen Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna

NR 3 JUNI 2009. ÅRGÅNG 69

BESÖKSADRESS
Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION
Chefredaktör och ansvarig utgivare: Therese Åkerstedt
Tel: 788 97 38
E-post: therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Reporter: Per Lunqe
Tel: 08-788 95 81
E-post: per.lunqe@live.se

Redaıktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15
E-post: pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:
Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION
Helår/5 nummer: 100:-
Plusgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:
News Factory
Patric Vedin.
Tel: 08-587 86 535

E-post:
patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
4	17/8	2/10
5/6	26/10	4/12

TS-kontrollerad upplaga 2008: 30 800 ex

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB, 2009

MILJÖMÄRKT 341 078 TRYCKSAK

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

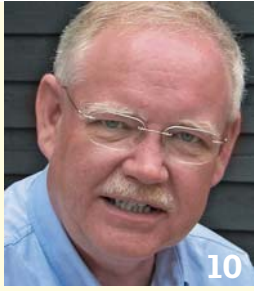

INNEHÅLL NR 3/09

Nyheter **4–17**

Större befogenheter **4**
Nu undersöks möjligheten att införa militärpoliser.

Test av sambandsmateriel **5**
Integrerad gruppradio höjer plutonens effektivitet.

Hemvärnssoldater istället för beredskapspoliser? **6**

Närstrid med Ak 4 ..... **8**
Nu ska soldaterna skjuta snabbt och säkert.

Oviss framtid för frivilliga försvarsorganisationer **10**

Hyllad insats i Göteborg **12**
Storbrand hot mot människor och hus.

Varmt välkomna till Danmark **18–21**
Två grupper fick chansen att tävla med och mot sina danska kollegor.

Sveriges största övning med hemvärnet **22–24**
Fyra bataljoner under ledning av P4.

Fienden som inte syns **25–28**
Internationella CBRN-förband övar med hemvärnet i Umeå.

2 x rikshemvärnschefens inspektion **29–31**
Elfsborg och Dalarna visar upp sig.

Amerikansk kultur i Generation Kill **32**
Delta i vår läsartävling!

Försvarsministern ger sig in i debatten **34**
Hemvärnsombudsmannen svarar på era frågor.

1800-talet väcks till liv **36**
Musköter och kanoner ljuder åter på Sågebackens skjutfält.

OMSLAGSFOTO: DAVID GERNES/COMBAT CAMERA

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningenhemvarnet.se

Slut på tråkiga övningar?

DET HAR MED ÅREN blivit ett antal hemvärnsövningar, både de jag skrivit om som journalist och de som jag själv deltagit i. Från att jag gick med i hemvärnet i slutet av 90-talet har det skett många positiva förändringar, men en fråga kvarstår: Varför är det så många befäl och så få soldater på övningarna?

Jag tror att förklaringen är enkel – övningarna är helt enkelt för tråkiga för soldaterna. Att träna "uthållighet" genom att stå på post dygnet runt från fredag till söndag, när det aldrig händer något, är lika givande som det är för en signalist att öva radiotystnad. Eftersom det är frivilligt måste vi locka med något mer – jag har ännu så länge aldrig hört någon soldat klaga på att han eller hon fått skjuta för mycket eller att det varit för många moment på övningarna.

LÖSNINGEN ÄR ENKEL, se till att göra ett stationssystem där posttjänst är en av stationerna, på resterande kan man öva sjukvård, olika stridsmoment, CBRN, radio, hundpatrullering – det finns massor med lämpliga övningar. Den enda begränsningen är fantasin – för det finns gott om "billiga" övningar som ligger inom ramen för våra huvuduppgifter. Det är dags att ställa krav på övningsverksamheten, och med de ökade anslagen kan vi förvänta oss högre kvalité. Det håller inte längre att ge förbandet i uppgift att skydda ett objekt i några dagar och fixa några figuranter som gör enstaka "besök". Med införandet av KFÖ-veckan kan utbildningsgrupperna kraftsamla sin verksamhet för att göra en riktigt bra övning per bataljon och år – och det kan vi som ställer upp frivilligt kräva av dem.

Materiel är något som intresserar många och nu finns det betydligt mer att se fram emot. Testerna på fordonen fortsätter och en integrerad gruppradio har också provats. Vår artikel i förra numret om personlig utrustning har väckt uppmärksamhet i Skåne där insatssoldaterna inte får ut stridsvästen – förhoppningsvis får vi inom en snar framtid veta hur och när problemen ska lösas. Det ska bli intressant att se hur materielförsörjningen fungerar när dagens cirka 5 000 insatssoldater ska bli cirka 17 000 i de nationella skyddsstyrkorna ...

ARBETET MED DE NYA förmågor som hemvärnet ska utveckla har också börjat. I Umeå samövade hemvärnet med både nationella och internationella CBRN-förband. I framtiden kan hemvärnet få ett eget CBRN-förband – specialiserad på rekognosering och sanering. Man ser även över möjligheten att införa militärpoliser, vilket redan finns i danska och norska hemvärnet.

Två svenska grupper fick chansen att delta i Danmarks största gruppfälttävlan – en upplevelse som de förmodligen inte glömmer i första taget. Ett proffsigt arrangemang med roliga och utmanande moment gjorde att soldaterna fick testa sina kunskaper och färdigheter. Hur det gick? Det kan du läsa om längre fram i tidningen.

Passa på att vila upp er under sommarens ledighet
så ses vi i höst!

THERESE ÅKERSTEDT
Chefredaktör

Militärpoliser även i hemvärnet?

En av de specialistförmågor som hemvärnet vill utveckla är militärpoliser.

– Med hemvärnets utökade roll kommer det att krävas ett antal stödfunktioner. Militärpolisen är en av få funktioner som kan verka fullt ut enligt fastställda huvuduppgifter både nationellt och internationellt – huvudsakligen att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten inom Försvarsmakten, säger Anders Ericsson som arbetar på Livgardet med utvecklingsfrågor rörande militärpolisen.

Han arbetar för närvarande med att ta fram ett antal förslag för en fungerande militärpolisfunktion i hemvärnet. Arbetet påbörjades i januari och arbetsgruppen har sett över ett antal alternativ rörande förbandens/enheternas storlek och utrustning.Det finns i dag två MP-kompanier i insatsorganisationen.

– Vi har sneglat lite på det norska hemvärnets militärpoliser. De har ett väl fungerande militärpoliskoncept, men vi har delvis andra förutsättningar, säger Anders Ericsson som arbetar för att ta fram förslag till svenska hemvärnet. FOTO: ANDERS KÄMPE

– Det är lite klent för att kunna verka över hela Sveriges yta och ett av kompanierna har alltid en betydande del av personalen i utlandstjänst.

Varför behövs det militärpoliser i hemvärnet?

– Jag har svårt att se en situation där det inte behövs militärpoliser, de är till för att säkerställa rättssäkerheten och rättstryggheten för Försvarsmaktens personal. I stort sett är det bara militärpoliser som inom Försvarsmakten får agera med polismans befogenheter. Hemvärnet kan vara en lämplig organisatorisk plattform för att förstärka närvaron av militärpolispersonal i samband med insatser och annan verksamhet på den nationella arenan.

Det handlar inte om att bilda någon ny sorts militärpolis specifikt för hemvärnet, huvuduppgifterna och strukturen av förbandet bör i grunden vara detsamma som för MP i övriga Försvarsmakten enligt Anders Ericsson.

– Om vårt projekt verkställs är strävan att MP-förbanden i hemvärnet ska vara så lika övriga MP-förband som möjligt, men materielen blir till exempel inte densamma eftersom hemvärnet bland annat använder andra fordon och vapen. Vi kan inte heller bemanna hemvärnsförbanden med lika mycket yrkespersonal. Ett antal av uppgifterna som de ordinarie MP-kompanierna kan lösa kan man inte göra i hemvärnet, bland annat vissa uppgifter som bara utförs vid internationell tjänst.

Storleksmässigt har man diskuterat allt ifrån en pluton till en bataljon.

– Det handlar om vad vi kan rekrytera och personalförsörja. I första hand gäller det värnpliktiga militärpoliser och enstaka reservofficerare och yrkesofficerare. Det blir enklast och billigast att upprätta. Vi har väldigt många utbildade militärpoliser i rätt ålder så det borde finnas en bra rekryteringsbas.

Ett slutgiltigt TOEM, taktisk, organisatorisk och ekonomisk målsättning, planeras vara klart nästa sommar och därefter återstår att besluta om militärpolisenheter ska införas i hemvärnet.

THERESE ÅKERSTEDT

TÄNKBARA UPPGIFTER FÖR MP I HEMVÄRNET:

- Upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten inom Försvarsmakten.
- Säkra bevis samt genomföra långtgående förstahandsåtgärder på brottsplats.
- Leda eskort, framförallt av materiel men även personal (ej personskydd vilket bara ett fåtal MP är utbildade i).
- Understödja rörlighet (trafiktjänst).
- Hantera frihetsberövade.

Bristen på stridsvästar hindrar rekrytering i Skåne

Det 43:e insatskompaniet i Skåne har rekryterat 51 soldater under våren. Ett stort problem är dock att insatssoldaterna i Skåne inte längre får ut stridsvästen.

– Merparten av de som vi rekryterat nu är födda 1988–89 och kommer direkt från värnplikten. När vi rekryterade dem sa vi att de skulle få samma utrustning som under grundutbildningen. Nu ringer de och frågar om jag lurat dem eftersom de får ut den gamla utrustningen, säger Mikael Åkesson, chef för 43:e insatskompaniet.

– Det vi har lovat kan vi inte hålla och det handlar om trovärdighet. De som är nyrekryterade måste vi ta hand om, annars sprids ryktet snabbt, säger han.

STÄLLER INTE UPP

Som tidningen skrev om i nummer 2 så varierar materieltillförseln kraftigt över landet, Skåne är det enda stället där insats inte längre får ut stridsvästen. De insatssoldater som redan finns i kompaniet har dock den nya utrustningen.

– Ett flertal av de nya killarna har sagt att de inte kommer att ställa upp med den gamla utrustningen när 90 procent av de andra insatssoldaterna har den nya. De har sagt, ring när vi får rätt utrustning så kommer vi. Men går det för långt tid så svalnar intresset, säger Mikael Åkesson.

– Det är inte utrustningen som gör soldaten, men soldaten ser det som ett bevis på att insats är uppskattat och prioriterat.

Vad har du fått för motivering lokalt?

– Det finns inte tillräckligt med västar för insats och GU lokalt och då kan man ju köpa att GU kommer först.

– Men varför kan man inte fördela om materiel över landet när det gäller hemvärnet och insats när man kan göra det för Utlandsstyrkan?

Vad vill du kunna säga till soldaterna?

– Jag vill kunna ge ett ärligt svar på hur det kommer att se ut. Det är lätt att säga att det inte finns tillräckligt med västar. Svaret borde vara hur man ska lösa problemet och när.

THERESE ÅKERSTEDT

Tummen upp för gruppradion

En insatspluton vid BohusDalsgruppen har testat en integrerad gruppradio, IGR.

– Den är fantastiskt bra, både plutonen och framförallt gruppen blir mer effektiv. Alla hör varandra och kan prata med varandra, säger insatsplutonchefen Per-Inge Larsson.

Varje soldat och befäl har en egen radio. Pluton- och gruppcheferna har två kanaler så de kan prata både med högre chef och med sina gruppchefer respektive soldater. Soldaterna har haft radio 1031 och cheferna 1183.

– Soldaterna blir mer medvetna om vad som är på gång och ser helheten. När man står på post kan man meddela om någon närmar sig genom att prata tyst istället för att skrika eller springa efter hjälp. Det är även väldigt smidigt vid hundpatruller när man ska styra hundföraren och man röjer sig inte vid förhandsgruppering. Det finns många fördelar som vi inte tänkte på innan, säger Per-Inge Larsson.

Fördelarna är även stora vid till exempel strid i bebyggelse där ljudnivån kan vara hög.

– Vid SIB låter det normalt mycket och jag kan som chef lätt kalla in sjukvårdare eller soldater i huset utan att behöva springa ut och hämta dem.

Stf Plutonchefen Mikael Markusson pratar till grupperna via IGR-systemet.

FOTO: PER FRYKNER

Vid utbildning bör dock även instruktören ha gruppradion eftersom de annars inte hör vilken order cheferna ger, vilket kan bli ett problem vid exempelvis stridskjutning med skarp ammunition.

DELREDOVISNING

Den stora frågan är när hemvärnet kan utrustas med ett liknande system. En delredovisning av vilken lednings- och sambandsmateriel som skulle kunna ingå i hemvärnsförbanden genomförs i november.

– Vi gör en översyn över ledningsmetoder samt lednings- och sambandsmateriel. Ett tänkbart alternativ är en integrerad gruppradio, säger Agne Gustafsson på rikhemvärnsavdelningen.

THERESE ÅKERSTEDT

"1031 ger en avsevärd effektivitetshöjning av gruppens prestationer. Vid hundpatruller, inpasseringspost, inledande skedet av en stridssituation, skydd av objekt är några av de situationer vi har höjt vår verkansgrad med minst 30 procent, ibland mer."

GÖTA ELF IP

Klartecken för den inskjutbara kolven

De 500 exemplaren av Ak 4B med inskjutbar kolv delas nu ut till insatsplutonernas bilförare. Men man har upptäckt ett problem med hylsfångaren.

– Vapnet kan användas att skjuta med i utfällt läge. Problemet är att när man skjuter in kolven kan man inte stänga hylsfångaren, säger Agne Gustafsson på rikshemvärnsavdelningen.

Vapnen får användas trots detta, men när kolven är inskjuten får man antingen ta bort hylsfångaren och sätta tillbaka den vid skjutning eller låta den sitta fast i det främre fästet. Vid skjutning ska kolven alltid vara utdragen och hylsfångaren ska användas.

Försvarets materielverk har fått i uppdrag att se över hur man ska iordningsställa hylsfångaren så den kan stängas i alla lägen.

TÅ

Fordonsförsöken fortsätter

Hemvärnet har under våren påbörjat fordonsförsök på två utbildningsgrupper. Skaraborgsgruppen testar en Volkswagen pickup dubbelhytt. Totalt finns det åtta stycken på en pluton. Dalregementet testar en Toyota Hiace, en minibuss med plats för en grupp. Tilldelningen är fyra minibussar per pluton med två släpvagnar för gruppmateriel.

För att få plats med mer materiel har man valt långt axelavstånd på båda fordonstyperna. Som ledningsfordon testar utbildningsgrupperna Mercedes Sprint.

– Det första intrycken av pickupen som testas av Skaraborgsgruppen är positiv. Men det här är bara exempel på typer vi använder i testerna, vad det blir för märke och modell i slutändan vet vi inte. Tillsammans med Norge ser Försvarsmakten över det lätta fordonssegmentet av typen patrullbil. De fordon vi får till hemvärnet blir samma som till övriga Försvarsmakten, säger Agne Gustafsson på rikshemvärnsavdelningen.

De nya fordonen är tänkt att ersätta insatsplutonernas nuvarande terrängbilar men även norska hemvärnets Geländewagen.

TÅ

Snabbare mobilisering

– Det pågår ett arbete för att ta fram förstahandsuppgifter för samtliga hemvärnsförband. Uppgifterna ska stämma med inriktningspropositionen, bevaka och skydda objekt av vikt för Försvarsmakten eller samhällsviktig infrastruktur. Vissa förband har redan fått sina uppgifter, övriga ska få det efterhand, säger B-G Svensson på rikshemvärnsavdelningen.

Man ser även över hur hemvärnet mobiliseras, vilket omfattar personal, materiel och planering.

I inriktningsproposition står det även att de nationella skyddsstyrkorna ska kunna verka med huvuddelen inom ett dygn samt med mindre delar inom några timmar.

– Hemvärnsförbanden ska ha huvuddelen av sin materiel i bruk eftersom vi har så korta inställelsetider. Men allt kan eller ska inte stå i förbandens förråd som till exempel ammunition eller medicin. Den materielen ska förbanden ha tillgång till med kort varsel.

Hur man ska göra materielen snabbt tillgänglig utan att den står i hemvärnsförbandens förråd är därför en av frågeställningarna.

TÅ

POLISFÖRBUNDET: "Lägg ner beredskapspolisen"

Hemvärnet tar över beredskapspolisens uppgifter. Det föreslås i ett utspel från Polisförbundet.

Ska hemvärnets skyddsvakter ta över beredskapspolisens uppgifter när det gäller räddningstjänst och bevakning?
FOTO: ANDERS KÄMPE

■ Roy Cederbäck, ordförande i Västmanlands polisförbund, anser att beredskapspolisen är en organisation som bör upphöra:

– Beredskapspolisen kom till under kalla kriget i huvudsak för att i ett skymningsläge säkra mobiliseringsvägar. Nu är läget ett helt annat och beredskapspolisen kostar bara pengar och kan inte användas.

Han menar att beredskapspolisens uppgifter bör tas över av hemvärnet.

– Hemvärnet kan ställa upp med betydligt fler skyddsvakter för att bevaka och skydda objekt än vad beredskapspolisen med sina 1500 medlemmar har resurser till.

Roy Cederbäck ser att de uppgifter som tillkommit för beredskapspolisen, räddningstjänst och bevakning, hamnar hos hemvärnet.

– Hemvärnet har erfarenhet av uppgifter som samhället behöver ta i anspråk vid översvämningar, stormar, eftersök med mera. Hemvärnet finns över hela landet och är dessutom lokalt förankrat, säger Roy Cederbäck.

Beredskapspolisens beväpning oroar Roy Cederbäck:

– De har en fem veckor lång utbildning och utrustas därefter med automatkarbinen MP5, 9 mm-pistolen Sig Sauer, batong, pepparspray och handfängsel. Det är klart oroande att beredskapspoliser därefter kan hamna i situationer där de tvingas använda sina vapen.

SAKNAR BASTAKTIKSFÖRMÅGA

Erfarenheter från Göteborg 2001 visar, enligt Roy Cederbäck, att de poliser som tjänstgjorde där inte hade samma utbildningsstatus.

– Det är mycket viktigt att vi har en polisstyrka med enhetlig förmåga. Nu har vi en nationell utbildning som alla poliser i yttre tjänst ska ha, en så kallad bastaktiksförmåga och den utbildningen eller träningen har inte beredskapspoliserna.

Hur ser du på lagstiftningen, att hemvärnet och hemvärnssoldaterna i fredstid inte får bevaka eller skydda civila skyddsobjekt om inte regeringen beslutat om detta?

– Lagstiftningen är antik och tiden har nu kommit för att ändra på den.

Beredskapspolisens ordförande Mikael Sörensen slår tillbaka kritiken:

– Den lagstiftande församlingen har bestämt att vi ska ha 1 500 beredskapspoliser i landet. Det är ett riksdagsbeslut. Jag förstår inte varför man ska flytta myndighetsutövandet från polisen till Försvarsmakten, säger han.

Den danska modellen, menar Mikael Sörensen, tycks ha inspirerat Polisförbundet.

– Där har man hjemmeværnspoliti. Dom har enkla uppgifter som att bemanna avspärrningar, vägspärrar och sköta trafikdirigering. Men Danmark är ett litet land.

BESLUT OM BEVÄPNING

I stället borde vi jämföra med Storbritannien tycker han:

– Special Constables har funnits i 150 år och fungerar bra. Det är något vi kan anamma i Sverige, säger Mikael Sörensen.

Vad säger du om kritiken att beredskapspoliserna bara har fem veckors utbildning och sedan kan hamna i situationer där de tvingas använda sina vapen?

– En civil skyddsvakt har tre dagars vapenutbildning. Vi får kvalificerad utbildning.

Om exemplet Göteborg 2001 säger Mikael Sörensen att inga beredskapspoliser deltog där.

– Vi har utbildning i bastaktik, säger han.

KOMPLEMENT

Ulrika Herbst är chef för den avdelning på Rikspolisstyrelsen som ansvarar för beredskapspolisens utveckling. Hon har goda erfarenheter av organisationens insatser.

– Vi kan till exempel titta på stormen Gudrun 2005 då beredskapspolisen löste de uppgifter de ska klara av och vara ett komplement till de myndigheter i samhället som behöver stöd. I Gudrun-fallet var det polismyndigheten i Kronoberg som har relativt små personella resurser, och räddningstjänsten som fick stöd, säger hon.

Eftersom beredskapspolisen i första hand ska sättas in för insatser som rör befolkningsskydd och trafikregleringar, tycker Ulrika Herbst inte det är ett problem att beredskapspoliserna har vapen men kort utbildning.

– Beredskapspolisens beväpning är i första hand avsedd för lägen som höjd beredskap. I normalfallet ska dessa poliser inte användas i situationer där de kan komma att bruka sina vapen. Beredskapspolisen har aldrig varit beväpnade i tjänst och beslut om beväpning tas för varje enskild insats.

Om beredskapspolisens vara eller inte vara, svarar Ulrika Herbst att hon inte har någon åsikt om myndighetsansvaret för de uppgifter som beredskapspolisen har i dag.

– Vi följer de lagar och förordningar som gäller, säger hon.

PER LUNQE

Ting i Kvarn på Markstridsskolan

■ Det rikshemvärnsting som genomförs i år, 6–11 november, kommer att förläggas till Markstridsskolan i Kvarn utanför Linköping.

– Vi har undersökt fem olika anläggningar och fastnade till slut för Kvarn, säger hemvärnsombudsmannen Mats Jonsson som tillsammans med Bo Wallin och Margaretha Krafft på rikshemvärnsavdelningen arbetar med tingsplaneringen.

Inte minst kostnaden för evenemanget har övervägts. Redan tidigt i planeringen var inriktningen därför att hålla rikshemvärnstinget vid en militär anläggning.

– Jämför vi visar det sig att vi får fyra loginätter i Kvarn till samma kostnad som på ett kommersiellt hotell.

Kvarn visade sig vara den mest fördelaktiga anläggningen.

– Den har de ytor vi behöver för 150 ombud och det är korta gångavstånd mellan de olika lokaler vi kommer att nyttja. Servicegraden tycks vara god, man föreslår spontant lösningar till alla våra frågeställningar. Vi ser verkligen fram emot att genomföra tinget vid Kvarn, säger Mats Jonsson.

PL

Medelpadsbataljonen på vårmässan

■ Hemvärnet har visat upp sig på Nolias vårmässa. Med bataljonschefen Peter Helsinger i spetsen genomförde förbandet tre välmatade dagar med publikvänliga aktiviteter som att åka bandvagn, visning av utrustning som kan användas vid skogsbränder, uppvisning av hur väpnad strid i bebyggelse kan genomföras och hundekipage i aktion. Ett speciellt inslag var en modevisning där hemvärnets uniformer genom tiderna presenterades.

Mässan var välbesökt och gav utdelning:

– Det brukar alltid vara runt 10 000 människor på de tre dagar som Vårmässan pågår. Vi fick sju intresseanmälningar. Nu väntar tremånadersutbildning i Härnösand för tre och resten behöver bara göra introduktionsutbildning, säger Peter Helsinger.

Han vet dock att fler kommer.

Soldater ur Medelpadsbataljonen rör sig på mässan och svarar på frågor. CHRISTER SJÖDIN

– Erfarenheten visar att ett femtontal skriver på efter mässan.

Detta var ett tillfälle för bataljonen att visa ett ansikte mot sundsvallsborna som inte kostade mycket pengar.

– Det var kostnadseffektivt. Vi betalade inget till mässarrangören. Den enda kostnad vi hade var ersättning till de soldater som deltog, säger Peter Helsinger.

Och som en bonus fick mässbesökarna se hur bataljonsledning fungerar eftersom Peter Helsinger och hans stab på plats ledde Angermannabataljonen som övade i Kramfors.

PL

RÄTTELSE

■ I artikeln om hvundkursen i Kallinge i nummer 1 användes en bild som var tagen vid Kvarn. Soldaten på bilden kommer från Livgrenadjärgruppen och fotograf var Göran Lindqvist.

Tuffare grundutbildning

■ All avtalspersonal måste genomgå en grundutbildning, TFU-G, innan de placeras i hemvärnet. Nu har det gjorts försök med en längre utbildning med arbetsnamnet ”Grundläggande Soldatutbildning för Frivilliga”, GU-F. Totalt gör eleverna 155 timmar under de två veckorna och kravet för att få gå kursen är att eleven är i fysiskt god kondition.

– Huvudfokus är att de ska bli duktiga på sin personliga utrustning och det ingår en längre vapenutbildning på 40 timmar enligt Markstridsskolans krav. Målet med kursen är att säkerställa den enskildes soldatkompetens, säger Stefan Törngren på högkvarterets Frivilligavdelning.

Instruktörerna på kursen har kommit från de organisationer som har huvudmannaskapet inom respektive område, Röda Korset har exempelvis ansvarat för sjukvårdsutbildningen. TÅ

KFÖ-VECKAN

FOTO: DAVID GERNES/COMBAT CAMERA

GÄVLEBORGSGRUPPEN/GESTRIKEBATALJONEN. Skott kommer! Klart bakåt! Eld! Gestrikebataljonen har genomfört sin första KFÖ. Scenariot var att regeringen beslutat om selektiv hemvärnsberedskap. Gestrikes huvuduppgift var att skydda den nordiska stridsgruppens förberedelser och transport till aktuellt stridsområde från Fredriksskans hamn.

Värnpliktigas attityder

■ I den årliga attitydundersökning som Försvarsmakten genomför bland värnpliktiga som snart ska mucka är inställningen till hemvärnet oförändrad.

Tre procent hade då frågorna ställdes redan sökt till hemvärnet och tio procent tänkte söka.

Tidigare år – från 1998 och framåt – ligger dessa andelar på ungefär samma nivå.

Sune Ullestad, informationschef på rikshemvärnsavdelningen:

– Det är bra siffror. Men vi har kravet på regementscheferna att de ska leverera 20 procent av muckade värnpliktiga till hemvärnet, så det är en bit kvar att gå. PL

Nu skjuts det fort och med precision

HvSS har utbildat instruktörer i det nya skjutreglementet. De ska sedan åka tillbaka till sina utbildningsgrupper för att lära hemvärnssoldater "den nya PEK:en".

■ Det är som Magnus Norhult på HvSS säger: Gamla hundar ska lära sig sitta igen. För det gamla som sitter i ryggraden ska ersättas av nya instinktiva mönster.

Utbildningen på HvSS omfattade hela det reglemente som dess utvecklingsavdelning anpassat för hemvärnssoldater och Ak4 B. Det är anpassat för kortare avstånd och snabbare förlopp. Elden ska avges instinktivt.

De blivande instruktörerna som nu var elever fick jobba med att glömma sin jaktskytteställning. I stället står skytten med fötterna under axlarna och 90 grader mot målet. Kolven vilar mot en punkt mer mot bröstbenet än tidigare och skytten låter sitt starka öga fokusera över siktmedlen på Ak 4:an. Det andra ögat är öppet vid eldgivning.

STÅ OCH TRÄFFA

Tidigare övades soldaterna främst för mål på 100-talet meter. Nu handlar det oftare om 10–20 meter, och det ska gå fort. Vid utbildning av en skytt läggs till att börja med inte så stor vikt vid hur många skott som träffar. Det viktiga är i stället hur soldaten eller skytten står och att han/hon hanterar sin Ak 4:a rätt.

Magnus Norhult utbildar instruktörerna i det nya skjutreglementet på HvSS.

Tio meter från helfigurerna på HvSS pistolskyttebana står eleverna uppställda under ledning av instruktörerna från Amf 1. Magnus Norhult övervakar utbildningen.

När eld avgivits går Magnus Norhult fram till en skytt.

– Hur gick det här då?

Eleven svarar:

– Tolv sekunder, men jag fick eldavbrott.

Magnus Norhult:

– Du träffade.

Instruktörerna håller genomgång.

– Så fort vi lägger på tiden blir det svårare. Det här är lika svårt som när man utbildar en hemvärnssoldat. Här gäller grunderna. Kulorna sitter inte. Softa ner. Fokus är ställning och avfyring. Fokus. Fokus. Fokus. Vi kommer alltid tillbaka till ställning, avfyra.

Han fortsätter:

– Det ska bli kvalité annars blir det inga träffar i figuren, bara tomhylsor. Här går vi in på säkerhet. Vi jobbar sidledes, går ner i ställning med vapen "pang, pang, pang".

TOLV SEKUNDER RIMLIGT

Eleverna som efter utbildningen på HvSS ska tillbaka för att utbilda sina egna soldater tycker att tolv sekunder är rimligt för momentet.

– Ni ska bli instruktörer i det nya skjutreglementet, skytten ska få iväg skotten på tolv sekunder med omladdning och dubbla magasinsbyten, säger instruktören.

Han fortsätter:

– Vi pratar om 48 timmars utbildning, det blir forcerat. Ni övar nu för ett stridspar, ett magasin in, ni jobbar mot varandra, vi höjer tempot. Har man någon annan att träna med, det blir ett tävlingsmoment, det blir grovmotorik.

Varför den nya ställningen?

– Den bygger på kroppens egna naturliga sätt att stå när man utsätts för fara. I det nya skjutreglementet ska skytten utbildas på det sättet att stå, säger Magnus Norhult.

Momenten avlöser varandra på pistolskyttebanan. Instruktören markerar på hel och tredjedelsfigurerna målytan: På den större en stående A4:a och på den mindre en liggande A5:a.

OLIKA TRÄFFBILD

I detta moment övar man att träffa "killing zone" när motståndaren ej stannar efter en vanlig träff.

– Vi skjuter tills motståndaren är nere, vi vill släcka lyset, pang, pang, pang. Här ska ni träffa,säger instruktören och pekar på figuren.

De blivande instruktörerna jobbar nu med målväxling. Att ge eld och byta mål:

– Ni ser bara damm, det dammar bara, inget blod, rikta om! säger instruktören.

Eleverna är med på noterna och de fortsätter nöta in den nya metodiken som innebär "snabbare till skott".

– Det är en upplevelsebaserad inlärning. Soldaterna blir mer delaktiga och får större förståelse. Det nya skjutreglementet går ut på att skytten ska lära känna sitt vapen och få större precision på korta avstånd, under handledning av instruktören, säger Magnus Norhult.

– Skytten ska även förstå konsekvensen av att denne avger skott. Mycket tid läggs också på säker vapenhantering på ett annat sätt än förut.

Det nya sättet har prövats på GSU i Härnösand och i Villingsberg/Örebro förra året. Utveckling sker förutom på Markstridsskolan, MSS, även vid HvSS. Före midsommar har HvSS arbetat klart sitt slutgiltiga utlåtande till MSS, men redan nu bedrivs utbildning vid Hemvärnsförband med rätt utbildade instruktörer.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

Ak 4-SM i Skaraborg

■ Årets upplaga av Svenska Mästerskapen i Ak 4 avgörs i Skaraborg. Efter fjolårets lyckade tävling i Jönköping som Norra Smålandsgruppen anordnade tar nu Skaraborgs utbildningsgrupp stafettpinnen. Hans Eriksson ansvarar för tävlingen.

– Vi är igång med planeringen och den rullar parallellt med övrig verksamhet här, säger han.

Hans Eriksson engagerar hela gruppen för tävlingen och dessutom kommer 15 frivilliga skytteentusiaster att svara för en bra tävling. Onsdag och torsdag sista veckan i augusti är 25 funktionärer i gång.

Det blir som sedvanligt banskytte 200 meter och fältskytte. Anmälan görs senast 6 juli till Skaraborgs Skytteförbund. Hans Eriksson räknar med 150 tävlande. PL

Nu får hemvärnets hundar chansen att testa sina kunskaper.

FOTO: ANDERS KÄMPE

Sveriges bästa hundpatrull?

Har ni Sveriges bäst fungerade hemvärnspatrull med hundekipage? Om inte är det dags att börja öva inför Hv-skallet som lockar hemvärnssoldater och hundekipage från hela landet.

■ På uppdrag av rikshemvärnschefen genomför Örebro-Värmlandsgruppen en utbildningskontroll ”Hv-skallet” för hemvärnsomgång med hundekipage i Villingsberg den 11–13 september. Syftet är att motivera soldater och hundekipage att öva mer tillsammans för att bättre kunna lösa plutonens uppgifter och i högre grad använda hundens förmåga.

Utbildningskontrollen är rikstäckande och samtliga utbildningsgrupper har möjlighet att delta med två patruller, där varje patrull omfattas av fyra hemvärnssoldater och ett hundekipage. Det innebär att Örebro-Värmlandsgruppen förbereder sig på att kunna ta hand om och genomföra kontrollen med dryga 40 patruller. De fem moment som patrullerna kommer att kontrolleras inom är:

- *Vind och ljudmarkering*
- *Patrull framryckning, spårupptag*
- *Genomsök*
- *Bevakning*
- *Patrullering i bebyggelse och kontroll av byggnad (utifrån)*

Hv-skallet inleds med samling och genomgång under fredagen innan det är dags att ladda batterierna och slipa på de sista taktiska bitarna i tältförläggningen kring Villingsbergslägret innan de olika kontrollstationerna påbörjas tidigt på lördag morgon.

Ta kontakt med din utbildningsgrupp för att anmäla er till Hv-skallet eftersom antalet platser är begränsade. Anmälan ska vara Örebro-Värmlandsgruppen tillhanda senast torsdagen den 18 juni men om ni av någon anledning missar anmälningsdatumet ta kontakt med oss så snart som möjligt så försöker vi lösa det i mån av plats.

MARIE WILHELMSSON, INFORMATIONSANSVARIG ÖREBRO-VÄRMLANDSGRUPPEN

FOTNOT: Om det finns några frågor och funderingar kring själva utbildningskontrollen så är ni välkomna att höra av er till Örebro-Värmlandsgruppen. Antingen via e-post info-ovg@mil.se eller till ansvarige, Tommy Karlsson på 070- 639 12 23. Mer information finns på: **ovg.hemvarnet.se**

Oviss framtid för frivilliga

Det nuvarande ekonomiska stödet till de frivilliga försvarsorganisationerna kan försvinna vid årsskiftet. Om regeringens proposition "Ett användbart försvar" antas ska organisationerna i stället få pengar för de uppdrag de utför, i vilket en del är tänkt för administration. Det kan i realiteten innebära en kraftig minskning av bidragen och gör att flera organisationer kan få svårt att överleva.

■ Försvarsutbildarna har tagit initiativ till att skapa en enda organisation för de frivilligorganisationer vars huvudinriktning är stöd till Försvarsmakten. Sjövärnskåren har som en del av detta arbete tagit fram en modell för samordning. Det innebär att organisationerna har ett gemensamt kansli men kvarstår som självständiga organisationer.

– Vi har skissat på en möjlig utväg. Man har en gemensam administration men behåller särarten med den gemensamma företrädaren. Vi har utgått från vissa givna kriterier som kan ändras radikalt, säger Sjövärnskårens generalsekreterare Johan Fischerström.

Hur ställer ni er till ett samarbete?

– För eller senare så måste vi ha ett närmare samarbete. Vi har inga absoluta krav även om vi vill att organisationernas särart ska kunna bevaras.

Försvarsutbildarna tror att ert förslag blir för kostsamt?

– Det är för tidigt att säga men det finns andra värden än pengar.

Flygvapenfrivilliga och FAK, Frivilliga automobilkårernas Riksförbund, är de som visat störst intresse även om Svenska lottakåren och Bilkåren är med i diskussionerna. Försvarsutbildarnas generalsekreterare Leif Tyrén vill se en mer radikal förändring än det förslag Sjövärnskåren lagt fram.

– Vi har en helt annan uppfattning. De organisationer som i huvudsak jobbar mot Förvarsmakten bör ersättas med en helt ny organisation.

Förutom en riksstyrelse och ett kansli skulle det enligt Försvarsutbildarnas förslag finnas en rad regionala organisationer för att administrera de olika uppdragen. Dessutom finns det en rad olika nätverk med olika kompetenser som exempelvis sjövärn, motor och ledning. Det kan dessutom finnas ett nätverk för de som tidigare varit med i organisationer som Svenska lottakåren.

– När Försvarsmakten har ett behov kan man sätta igång ett nytt nätverk som kan driva den verksamheten. Sedan kan man ge uppdraget till en regional organisation som genomför det med hjälp av instruktörer från nätverket. Det fina är att man kan lägga ner nätverk direkt om det inte finns något behov eller intresse, man fastnar inte i någon struktur. De enda strukturerna är de på regional- och på riksnivå, säger Leif Tyrén.

Försvarsutbildarnas generalsekreterare Leif Tyrén.

Vad är fördelarna med ert förslag?

– Då kan vi skrota de gamla strukturerna och bilda något nytt tillsammans. Namn och märke är inget vi är känsliga för. Det här gynnar medlemmarna mest och bäst. Om tio organisationer ska leva på att utbilda 400 avtalsbefattningar per år så kommer inga att överleva.

– Den nya organisationen blir lika mycket Lottorna som Sjövärnskåren, vi är inte ute efter att de ska ansluta sig till oss utan bilda något nytt. Vi har aldrig förordat att en hemvärnsman ska säga att han är med i Försvarsutbildarna i första hand.

En nackdel han ser med att ha kvar flera organisationer är den tid och de pengar som går åt till styrelsearbete, stämmor och bokslut.

Hur har ert förslag bemötts?

– Inte med vågen direkt, man har förordat Sjövärnskårens förslag.

Hur är det ekonomiska läget?

– Om vi fick ha kurser som är oerhört dyra så skulle det gå ihop, kostnader för frivilligverksamhet är ofta lägre än vid annan myndighetsutövning – annars vore den inte ideell. Vi antar att vi kommer få hälften av nuvarande organisationsstöd under 2010 som uppdrag för rekrytering och försvarsupplysning. Enligt frivilligutredningens förslag ska man sedan räkna 20 procent overhead på de totala uppdragsmedlen. I värsta fall är det inte förrän i regleringsbrevet före jul som beskedet kommer.

Vad händer med Försvarsutbildarna i så fall?

– Vi skulle klara oss i båda alternativen. Vi erbjuder de andra organisationerna att få del av avkastningen av våra medel. Om vi inte använder våra pengar vad ska vi annars ha dem till? Försvarsutbildarna kan härda ut i 15 år utan stöd, för oss handlar det inte om att överleva som organisation. Vi vill att frivilligheten ska överleva och att vanliga människor ska kunna engagera sig i Försvarsmakten. Redan i dag har vi svårt att engagera medlemmar beroende på en för liten verksamhet.

Förslaget innebär förmodligen att du avskaffar dig själv?

– Det har jag inga problem med, jag har drivit den här frågan sedan jag började 2002. I åtminstone fem år har politiker och Försvarsmakten sagt att det är för många organisationer och att de kostar för mycket.

THERESE ÅKERSTEDT

KFÖ-VECKAN

FOTO: RONNY SVENSSON

NORRA SMÅLANDSGRUPPEN/HÖGLANDETS HVBATALJON. Strid i bebyggelse, SIB, stod på programmet när Höglandet hade KFÖ. Soldater och befäl repeterade också färdigheter i befattningsutbildning. Detta skedde på 14 stationer och omfattade vapentjänst, sjukvård, CBRN, IKFN, förplägnad och motortjänst. Planeringen för KFÖ:n startade ett år innan soldater och befäl ryckte in under ledning av Bo Olsson, chef för Norra Smålandsgruppen.

Internationellt utbyte gynnar staber

Dan Fjällström är en av de bataljonschefer som går den nya kursen "Chefsutveckling bataljonschef" som HvSS startat i år. Som ett led i detta blev han erbjuden att delta som hemvärnsrepresentant i Combined Joint Staff Exercise, CJSE09, som genomfördes i Enköping i slutet av april. Det är en internationell övning där man tränar att bedriva stabsarbete i internationella insatser.

■ Här är Dan Fjällströms egna reflektioner:

Övningen genomfördes på Ledningsregementet i Enköping med nästan 1 000 deltagare från 21 länder. Scenariot för övningen utspelar sig i det fiktiva landet Bogaland och påminner om situationen som den såg ut i det forna Jugoslavien.

Utbildningen strävar mot förmågan att gemensamt försöka lösa situationen i det konfliktdrabbade landet, som bland annat har problem med stridigheter mellan olika etniska grupper och droghandel.

HEMVÄRNSPERSPEKTIV

Min uppgift var att utifrån hemvärnets perspektiv undersöka om denna form av övning kunde tillföra någon kunskap till organisationen. Naturligtvis var det omtumlande att kastas in i en högre stab, internationellt organiserad (NATO) och dessutom kommunicera på engelska i tal och skrift. En svaghet var att man förutsatte att alla deltagare var bekanta med NATO-engelska och att alla visste hur högre staber organiseras internationellt.

Då min bataljonsstab, 161.hvbat KRAG, är organiserad i ledningslag och har en mycket kompetent stabschef upplevde jag skillnaden mer i nivån man arbetade i, än sättet att stabsarbeta.

I hemvärnet är våra civila samarbetspartners på den kommunala nivån eller i bataljonsstaben på länsnivå. I CJSE-övningen ligger nivån åtskilliga steg över dessa men man kan ändå finna likheter i sättet att jobba och därför ger det ett stort mervärde att som hemvärnsbataljonschef få verka i en högre stab som denna.

ETT LIV EFTER STRIDER

J9 hanterar den civil/militära samverkan som måste finnas i varje "mission" och som med all tydlighet blivit allt mer värdefull och framträdande. USA har smärtsamt fått lära sig att Cimic kan vara nyckeln till framgång, då man inte endast kan förlita sig på militär styrka och överlägsenhet – det kommer ju ett liv efter striden!

Just Cimic kan nog sägas vara hemvärnets signum. Det är här vi har de djupa kunskaperna och det är här vi kan bidra med kompetens. Hemvärnets uppgifter och struktur innebär att vi har länkar in i varje vrå av det civila samhället. Vi vet ju alla att i varje hemvärnsförband finns i stort sett hela samhället representerat. Vad vi än behöver i olika situationer kan vi lösa det med egna resurser – då hemvärnet är en spegel av samhället!

Deltagare i Combined Joint Staff Exercise kommer från 21 olika länder, studenter från Baltic Defence College i Estland bemannar staberna för två landbrigader under övningen.

FOTO: SOFIE TEDENSTAD

REFLEKTIONER

En övning som CJSE är en utomordentlig katalysator för hemvärnet. Jag upplevde själv en fördjupad förståelse för högre stabers sätt att arbeta och hittade "saker att skruva på" i den egna staben.

Inför nästkommande övning bör hemvärnet representeras i fler befattningar.

Jag upplevde de tre första dagarna som kaotiska då jag inte förstod hur allt var organiserat och inte minst viktigt, jag visste inte vad alla NATO-termer betydde. På femte, sjätte dagen insåg jag hur allt hängde ihop och jag kunde börja lära mig metoder och organisationsteknik. Jag upplever att jag skulle behöva en andra omgång i övningen för att helt uppskatta och lära metodik och sätt att organisera staber.

SLUTSATS

Hemvärnet ska vara en aktör i kommande CJSE-övningar och vi bör finnas på fler nivåer än J9 Cimic. Med tanke på den stora omstrukturering som Försvarsmakten genomgår kommer våra hemvärnsförband i allt större utsträckning bli tvungna att samverka med förband med uppgifter utomlands eller rent av med utländska förband. Här kommer erfarenheter från övningar som CJSE väl till pass.

DAN FJÄLLSTRÖM

FÖRKLARINGAR

En internationell stab är organiserad i avdelningar enligt följande:

1. for personnel and administration (*Personal och administration*)
2. for intelligence and security (*Underrättelser och säkerhet*)
3. for operations (*Operationer*)
4. for logistics (*Logistik*)
5. for Plans (*Planering*)
6. for signal (i.e., communications or IT) (*Kommunikationer*)
7. for Information Operations (*Info*)
8. for Finance and contracts (*Ekonomi*)
9. for Cimic or Civil Affairs (*Civil-militär samverkan*)

Nivån på staben anges med:

J. (Joint) om det är en högre stab ansvarig för alla vapengrenar. /J9 Cimic
A. (Air) om det är en flygstab. /A9 Cimic
M. (Maritim) om det är en marinstab. /M9 Cimic
G. (Ground) om det är arméstab. /G9 Cimic

”Utan hemvärnet hade det inte gått”

Det brinner utanför Nödinge, norr om Göteborg. Hemvärnet har kallats ut under lagen för skydd mot olyckor. Tidningen mötte personal och drabbade på plats i det eldhärjade området.

Robert Karlsson från Södra Bohus Insatspluton bekämpar nya lågor som slagit upp efter att vinden friskat på igen.

Leif Brolin spanade av terrängen med plutonskamraterna Fredrik Eres och Janne Pätsi.

■ Ett intensivt surrande ljud hörs i fjärran från en polishelikopter som lyfter över skogen. Vi passeras av en mindre fordonskolonn med en terrängbil 20 och en röd bandvagn 206 från räddningstjänsten.

Dammet yr upp på skogsvägen den här varma aprildagen utanför Göteborg. Sedan i lördags har en stor skogsbrand rasat i området och röklukten ligger tät i luften.

Utanför den gråmålade klubblokalen Vimmervi, annars hemvist för fotbollsklubben Nödinge SK, så står den militära insatschefen Daniel Högberg och samtalar med sin kollega från räddningstjänsten.

FRISK VÄSTLIG VIND

Samtidigt kommer Tony Martinsson från FRO rusande med en braskande nyhet. Brand har nu plötsligt brutit ut i en annan sektor av området. Brandbekämpningen har nu gått in i en eftersläckningsfas, men vinden ligger på friskt från väster och det innebär fara för att nya bränder ska blossa upp.

– Se till så att vi får personal ut dit så fort som möjligt. Meddela när ni fått klartecken på detta, säger Daniel Högberg som till vardags arbetar vid Bohus Dalsgruppen.

Totalt är det ett område på 3,5 gånger 3,5 kvadratkilometer som är berört den här måndagen.

Det nya radiosamverkanssystemet Rakel finns inte på plats, något som hade bidragit till ett ännu mera väloljat maskineri.

– Nej, vi kör på marinens gamla VHF-system. Rakel har jag bara stiftat bekantskap med civilt genom några vänner som använder det i jobbet. Igår skötte vi även sambandet med helikoptrarna från Ostermans som bombade området med vatten, säger Martin Pettersson, signalist från FRO.

Det som annars är parkering för lokala fotbollsentusiaster har förvandlats till en febril samlingsplats för fordon. Ale, Kungälv och Vårgårdas räddningstjänster är med i släckningsarbetet när tidningen besöker platsen. En brandman får hjälp av tre hemvärnssoldater att baxa en kärra med ett pumpaggregat som ska ut till en tjärn i skogen.

ELDEN HOTADE BYGGNADER

Byn Bönabo. Här evakuerade polisen 33 boende under den dramatiska lördagen då lågorna hotade både bebyggelse och liv i området. Jill Nilsson blev orolig för sin far som bor några kilometer bort och lämnade sitt hem.

– Min pappa är till åren kommen och jag åkte för att titta till honom. När jag skulle köra hem igen blev jag hindrad av polisen att passera avspärrningarna, elden hade redan blivit så omfattande att det var fara för våra liv. Som tur är har grannen avverkat skog ganska nyligen bakom mitt hus. Det blev troligen räddningen för min fastighet, säger Jill Nilsson.

På en liten gulmålad gård precis vid en populär vandringsled i området bor Madiorie Ormark. För henne medförde branden stora ekonomiska förluster.

– Vi uppskattar att halva vår skogsareal har blivit skadad eller uppbrunnen. Elden var nära vår gård men genom hemvärnets och räddningstjänstens effektiva arbete så brann ingen byggnad ned. Det är så tråkigt när skogen som vi vårdat och älskat så mycket blev förstörd, säger en tagen Madiorie Ormark.

Längs stigar och skogsvägar i området har hemvärnet och räddningstjänsten dragit fram kilometervis med brandslangar. Små sjöar och tjärnar används som vattentäkter. Gruppchefen Janne Pätsi från Göta Elfs insatspluton orienterar sig efter ljudet från ett pumpaggregat inne i skogen.

– Det är dags för plutonskamraterna att äntligen få äta, vi passar på att ta med oss mat ut när vi ändå ska patrullera av ytterkanterna på området, säger han.

SKOGSBRANDEN VID NÖDINGE

Branden började lördagen den 25 april och drabbade ett 500 hektar stort skogsområde i Bönabo i Ale kommun norr om Göteborg. Totalt deltog flera hundra hemvärnssoldater ur Elfsborgsgruppen, Bohus-Dalgruppen och Hallandsgruppen samt värnpliktiga från Luftvärnsregementet under den nio dygn långa insatsen.

Plutonen från Trollhättan med omnejd genomförde sin krigsförbandsövning under helgen och har bara varit hemma och vilat en natt innan de sattes in i det brandhärjade området kring Nödinge.

– Övningen var intensiv och komprimerad som det ju lätt blir. Vi var ganska trötta när vi kom hem i söndags. Men man känner verkligen att man gör en skarp samhällsinsats när man går här i skogen, säger Janne Pätsi.

Han och patrullkamraterna Fredrik Eres samt Leif Brolin passerar en grupp svartsotiga soldater från Södra Bohus insatspluton och byter några ord. Robert Karlsson som håller i en vattenslang säger att läget är under kontroll. Olle Emanuelsson kommer ut från ett vidbränt buskage och vill ha sin vattenkanna påfylld. Efter en stund ropar killarna från stabsplatsen borta vid Vimmervi på radion att gruppen ska förflytta sig till ett annat område.

GODA MEDBORGARE

Räddningstjänsten är imponerad av hemvärnets stöd till samhället. Brandmannen Bosse Svensson från Surte var först på plats under den kritiska lördagen.

– Vi insåg snabbt att det här scenariot klarar vi inte själva. Utan hemvärnets stora insats så vet jag faktiskt inte om vi hade haft branden under kontroll nu, säger Bosse Svensson.

En annan viktig roll har enheter ur frivilliga flygkåren spelat. Genom spaning från luften har de effektivt kunnat rapportera till folket på marken om eldens spridning.

ETT EVIGT KAFFEKOKANDE

För hemvärnets del så har personal fått dras samman från stora delar av Elfsborgs- och Bohus Dalsgruppens områden. Man följer ett rotationsschema på tolv timmar. En som dock varit på plats sedan insatsens början är Susanne Skoog från Borås. Hon sköter om den improviserade matsalen vid stabsplatsen i Vimmervi.

– Kaffekokarna puttrar konstant och vi serverar 150 måltider vid varje utspisningstillfälle. Matlagningen sköts centralt från Försvarsmedicincentrum i Göteborg. Jag och min kollega har gjort oss hemmastadda i ett utrymme som annars är en städskrubb. Men det är bekvämare än att bo i ett 20-tält, säger Susanne Skoog.

Via telefon får hon nu veta att det är boråsare från Elfsborgsgruppen på väg ned till området för att avlösa Bohus Dalsgruppens folk. Under den sena måndagskvällen föll ett kraftigt regn över området. Något som säkert bidrog till att göra boråsarnas jobb lättare följande dag.

TEXT & FOTO: RICHARD KJAERGAARD

Minskade bidrag i år

■ Flera frivilliga försvarsorganisationer gjorde ekonomiskt överskott förra året vilket innebär att det blir mindre pengar i år. De organisationer som inte förbrukade sina ekonomiska medel 2008 är bland andra Bilkåren, Sjövärnskåren, Lottakåren och FMCK.

– De har inte använt tilldelade medel fullt ut. De pengarna leder till ett balanserat överskott som påverkar tilldelningen kommande år. Vid omfördelningen tar vi hänsyn till eventuellt nya behov och ändrade förutsättningar som finns i år för planerad verksamhet, säger avdelningsdirektör Kerstin Wetterström Toftling vid Högkvarterets frivilligavdelning.

Frivilliga Radioorganisationen är en av de frivilliga försvarsorganisationer som förbrukade för mycket pengar 2008 på utbildning, vilket leder till en ytterligare tilldelning i år om 128 000 kr.

PL

Kamouflagecontainer för rekrytering

■ Ett nytt vapen i kampen om potentiella soldater har invigts i Halmstad. Det är en container, kamouflagemålad och fylld med det senaste av presentationstekniken. Där finns en 50-tumsskärm för dvd-visning och tre datorer som förstås är uppkopplade mot internet.

Med denna mobila container ska enheterna på Halmstad Garnison rekrytera soldater och befäl. Självklart blir detta även ett viktigt rekryteringsvapen för hemvärnets utbildningsgrupp i Halland. När containern invigdes på Försvarsmaktens Tekniska skola höll utbildningsgruppens chef Lars Olsson i mikrofonen.

TEXT: PER LUNQE
FOTO: JAN-ERIK NORDBERG

Lars Olsson informerar om Hallands nya mobila rekryteringsbas.

KFÖ-VECKAN

FOTO: UNO GRADIN

VÄSTERNORRLANDSGRUPPEN/ANGERMANNABATALJONEN. En asylsökande flykting som visat våldsamt beteende omhändertas av soldater ur Angermannabataljonen. Detta är ett inslag i den KFÖ som bataljonen genomfört. Huvuduppgiften är att skydda och bevaka en flygbas i Kramfors. Under veckan övas soldaterna också i skarpskytte och strid mot sabotageförband.

– Bataljonen har ökat sin förmåga att lösa uppgifterna och nu vet vi hur man bevakar en flygbas, säger bataljonschefen Sven-Erik Söderin.

Hög närvaro för Attundaland

Bravo Coy övar framryckning med hund.

Soldater ur Delta Coy väntar på marschorder.

■ Attundalands hemvärnsbataljon, som ingår i Livgardesgruppen, är den första bataljonen i Stockholm som genomfört hemvärnsveckan. Med en närvaro på 69 procent har bataljonen en av de högsta i landet.

Bataljonen organiserades under denna övning i en bataljonsstab och fyra kompanier. Dessa bestod av Alpha Coy – Attunda och Arlanda, Bravo Coy – Vallentuna och Södra Roslags, Charlie Coy – Svea hemvärnsunderrättelsekompani. Dessutom deltog Delta Coy, insatskompaniet som består av Sollentuna- kompaniet och insatspluton-erna Arlanda och Nord.

Under veckan har det utbildats såväl i funktioner som gemensamma övningar och moment.

STRIDSSKJUTNINGAR

Stabsutbildningar för staberna, gruppbefälsskola för gruppbefälen, muntliga stridsövningar för plutonbefälen och rekognosering för hvundkompaniet inklusive flyggrupper.

Baskrav vapen och sjukvård hölls under fredagen. Även hundekipagen trimmades in med sina grupper.

Under helgen stegrades det med stridsskjutningar i grupp och pluton. Utbildning för avtalspersonalen hölls parallellt.

Bataljonsstaben och kompanistaberna upprättades under lördagen och slutövningen påbörjades i och med detta.

Bataljonens uppgift var framryckning samt tagande och skydd av tre objekt på övningsfältet.

Hvundkompaniet, Charlie Coy, påbörjade ytövervakning i form av spaning mot tillfartsvägar och terräng runt objekten.

BRA BETYG

Under veckan förekom både förlorade skjutbanor och lokaler, men trots detta löstes uppgifterna. Underhållstjänsten fick goda betyg tycker bataljonschefen Sten Törnsten, den fungerade skarpt under alla sju dagar. Han är för övrigt nöjd med den ganska höga närvaron, soldaternas positiva inställning och den höga kvaliteten på flertalet utbildningar. Under 2008 hade dock bataljonen 80 procents avtalsuppfyllnad. Sten Törnsten tycker att det finns en del att jobba vidare på till nästa år, bland annat skyddsvaktstjänst, samband och användandet av understödsvapen.

Många har besökt övningen, bland annat arméinspektören Berndt Grundevik, Per Bolinder och Anders Oltorp från Försvarsdepartementet samt den tillförordnade chefen för Livgardet Christer Tistam, som uttryckte att han fått en bra bild av det moderna hemvärnet när han besökte vår övning.

TEXT & FOTO: PIA-LENA JANSSON

KFÖ-VECKAN

FOTO: LARS-ERIC SUNDIN

ÖREBRO/VÄRMLANDSGRUPPEN-VÄRMLANDS Ö. BAT.
Älvdals kompanichef Per-Joel Sewelen går igenom kommande moment med sina plutonsbefäl. Under förstegsutbildningen på bataljonens KFÖ repeteras ordergivning. Förbandet ser en fördel i flera dagars sammanhängande övning och utbildning, befälen kommer in i det militära "tänket" innan soldaterna rycker in. KFÖ-veckan är nu accepterad inom bataljonen.

Civil kompetens räknas också

■ Just nu pågår en utredning på HvSS om civila meriter vid antagning till hemvärnet. Tanken är att den som har kompetens för en viss befattning ska kunna tillgodoräkna sig denna när han eller hon söker till hemvärnet. Man kommer i framtiden inte ha militär utbildning som krav för alla befattningar. Till exempel ska en ambulanssjuksköterska inte behöva gå igenom Röda Korsets grundläggande utbildning för en tjänst som sjukvårdare i hemvärnet. Det kan även vara en lastbilschaufför utan militär utbildning som på sina civila meriter blir förare i hemvärnet.

– Det kan också vara som ett exempel en person utan militär bakgrund som varit förrådsman på mission i Afghanistan och som går direkt in i hemvärnet i en liknande relevant befattning. Invärderingen på civila meriter gäller inte bara avtalsorganisationer som är knutna till hemvärnet utan kan tillämpas på ett brett spektrum av befattningar, säger Torsten Hallstedt, chef för HvSS. PL

Nytt SGI tar två veckor

■ Många hemvärnssoldater har uppgett att det tar lång tid att få intyg om sjukpenninggrundande inkomst, SGI, från Försäkringskassan. En anställd på en av rikshemvärnsavdelningens närliggande avdelning utgav sig därför för att vara hemvärnsman och begärde intyg från Försäkringskassan om sjukpenninggrundande inkomst. En blankett skickades till hemadressen, blanketten fylldes i av "hemvärnsmannen" och ett lönebesked som styrkte inkomsten bifogades innan den skickades tillbaka till Försäkringskassan. Totalt tog det mindre tid än två veckor från att blanketten beställdes till att beslutet om SGI kom. TÅ

Dalaungdomar antar utmaningen

För att rekrytera ungdomar genomför Dalregementsgruppen för fjärde året ungdomsövningen "Utmaningen". I år prövades en ny rekryteringsmetod. Av 140 intresserade anmälde sig 108.

– Det är glädjande med sådan uppslutning. I år skickade vi ut brev till alla högstadie- och gymnasieskolor i länet med uppmaning att sprida informationen, säger Peter van Reenen, ungdomsansvarig på Dalregementsgruppen.

Utmaningen genomförs i tre steg. Den första kallas "prova-på", följs sedan upp med "överlevnad" i höst och avslutas med "vinter" i januari. Under det första steget i raketen får man prova på att skjuta med gevär 22-long, bo i tält, ytligt om LABCDE, fira ned sig med rep vid bergvägg, koka tallbarrsté och lära sig göra huvudvärksmedel av sälg samt övergripande försvarsupplysning med inslag av militär ordning och disciplin i form av bland annat lite exercis.

En av de ungdomar som antog utmaningen.

FOTO: MARGARETA HESSLING/DALREGEMENTSGRUPPEN

– Jag är väldigt nöjd med genomförandet, både från ungdomarna och från alla instruktörer som jag haft till hjälp. Två synliga bevis på det är dels utvärderingen som jag läst igenom, dels att 23 ungdomar nu direkt valt att gå med i vår ungdomsverksamhet, säger Peter van Reenen.

PG EKLÖF
DALREGEMENTSGRUPPEN

Skjutbana på Öland

Efter många år med tillfälliga lösningar då Kalmar och Kronobergs utbildningsgrupp ska genomföra skarp skytteutbildning blir det nu fastare förutsättningar.

Det är en skjutbana i Lindby på Öland som en skytteförening driver och som i början av mars i år gavs betyget "tio-i-topp" av Försvarsmakten. Denna skjutbana som tidigare blivit utdömd av dåvarande Militärdistrikt Syd fick nu tummen upp. Det betyder mycket för utbildningen av hemvärnssoldater.

– Vi på utbildningsgruppen har varit lite av "lama ankor", det vill säga utan befogenhet att driva frågor som ligger nära oss, säger löjtnant Christer Johansson som på utbildningsgruppen bland annat har ansvar för skjutbanor.

Ett permanent hyresavtal är på väg att upprättas och undertecknas. Detta avtal ska reglera hemvärnets utbildning på skjutbanan.

– Vi slipper därmed provisoriska lösningar och har lättare att planera vår verksamhet, säger Christer Johansson.

De vapen som kommer att användas på skjutbanan är Ak 4, Ak 5, pistol 88, ungdomsgevär av typen 22-long, kulspruta 58 och 9 mm övningsvapen (pansarskott). PL

Får spela för hemvärnet

Hemvärnsmusikkåren i Ängelholm klarade provet. Olle Hermansen och Lars-Gunnar Björklund från Försvarsmusikcentrum gav tummen upp för fortsatt verksamhet vid årets inspektion. Det betyder att kåren får genomföra en högvaktsspelning nästa år.

Tre timmar spelade och marscherade de skånska musikerna inför inspektörerna. Kåren visade ett fingerat högvaktsmoment som innebar 20 minuters marsch och samtidig spelning. I år gick detta bra. Vid förra inspektionen, för två år sedan, blev det underkänt på detta moment. Men nu är det alltså tummen upp för högvaktsspelning.

Kåren blev godkänd för den nivå som innebär framträdande "med försvarsidentitet" i Sverige, att representera utomlands och att delta i statsceremoniella sammanhang där även högvakt kan ingå.

Under 2009 ska alla hemvärnets musikkårer vara certifierade för statsceremoniella spelningar. Certifieringen är rikshemvärnschefens verktyg för att säkerställa musikkårernas standard. PL

KFÖ-VECKAN

FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

UPPLANDS- OCH VÄSTMANLANDSGRUPPEN/ ÖSTRA AROS BATALJON. Det blev många timmar på postställena för soldaterna, under bataljonens befattnings-KFÖ stod nämligen skyddsobjekten i centrum. Posterna fick bland annat handskas med demonstrationståg, fyllerister och sabotageförsök från kriminella grupper. Innan dess hade plutonsbefäl ner till enskilda soldater övat grupps strid, blixtlås och korridor med skarp ammunition. De som var ksp- och grgskyttar fick under tiden öva med sina vapen.

Hoten och incidenterna kring objekten eskalerade under lördagskvällen och fortsatte under söndag förmiddag, vilket gav soldaterna ett tillfälle att pröva sina krigiska färdigheter.

Samma utbildning för alla

Hemvärnsplutonernas agerande vid skydd, bevakning och ytövervakning beror i stora delar på den utbildning de får. Rikshemvärnschefen och Hemvärnets Stridsskola, HvSS, får vid inspektioner och utbildningskontroller en uppfattning om hur utbildningsläget är runt om i landet.

Fr h Carl-Johan Sallnäs, KRAG, Tyronne Engström, Skånska gruppen, Mats Andersson, Elfsborg och Olle Svensson, Norrbotten diskuterar plutons skydd av objekt.

– I många fall spretar det ordentligt i hur en pluton löser samma uppgift, säger Max Magnusson som är en av ledarna bakom årets kurs i utbildningsmetodik.

HvSS genomför varje år en vecka med utbildningsmetodik för befäl från landets utbildningsgrupper. De ska sedan omsätta sina kunskaper i utbildning av plutonen som är kärnan i hemvärnets verksamhet på fältet.

– Vi samlade också in synpunkter från grupperna och så blev årets kurs som den blev. Vi utbildar för tre typövningar i pluton. Det rör hemvärnets kända uppgifter, skydda och bevaka objekt och ytövervakning, säger Max Magnusson.

Tidningen Hemvärnet följer ett pass i utbildningsveckan som ska lägga grunden för plutonens förmåga att skydda objekt. I det här fallet en container som får utgöra hus och omkringliggande byggnader, vägar och den terräng som omgärdar objektet.

REGLERNA ÄR KLARA

Utbildningspasset är lagt som en muntlig stridsövning där eleverna bär stridsutrustning men oladdade vapen.

Dagens instruktör är Mikael Svensson från HvSS. Han går in i ett samtal med sina elever:

– Det är klart att vi kan bli tydligare, säger han som svar på en fråga.

En elev faller in:

– En sak kan vara rätt för mig och fel för en annan.

Mikael Svensson svarar:

– Håller vi en övning på ett skjutfält och det är ett skyddsobjekt är reglerna klara.

Samtalet fortsätter med gränsdragningar som frågan om vad som menas med ”invid” ett skyddsobjekt. Agerandet i pluton ska ensas.

Olle Svensson från Norrbottensgruppen redovisar sitt och kamraternas resultat av hur objektet på detta utbildningspass ska bevakas av en pluton.

– Åtgärderna är att få igång bevakning, upprätta en larmstyrka, fungerande sjukvårdstjänst. Sedan blir ”nice to do” det vill säga fordon, ledningsplats, kompletterande ordergivning, logistik och när tiden medger återhämtning, säger Olle Svensson inför 20-talet elever och utbildningsledare.

En elev från Norrbottensgruppen inflikar att hotbilden bör penetreras. Vad kan hända? Vad gör vi när det händer? Han går in på stridsledning och så är samtalet igång om allt som kan hända när en pluton bevakar ett objekt.

Vid nästa grupparbete diskuterar en grupp vad det innebär att lösa uppgiften att skydda ett objekt. Diskussionen fokuserar på detaljer, och viktiga detaljer, hur grupperna ska disponeras för att klara skyddet av objektet i containerbyn på HvSS.

BEGRÄNSA UPPGIFTEN

Detaljerna rör hur arbetet inom plutonen ska skiftas eller roteras i syfte att öka uthålligheten, vilka grupper som ska patrullera, var de ska patrullera och hur de ska patrullera.

– Hemvärnet har haft samma uppgifter i decennier, men nu ska vi lösa dem efter de krav som gäller i dag. Och vi ska göra det på samma sätt, säger Carl-Johan Sallnäs från utbildningsgruppen i Kalmar och Kronoberg, KRAG.

Han fortsätter:

– Vi ska också begränsa uppgiften. Vi kan inte göra allt. Men det vi har i uppgift att göra, det ska vi lösa.

Här menar Max Magnusson att många erfarna soldater, gruppchefer och plutonchefer i hemvärnets bataljoner har god militär grundutbildning. De kan vara jägare och de kan ha erfarenhet från Afghanistan. Men:

– I de kommande Nationella skyddsstyrkorna som blir omkring 17 000 soldater, och som då utgör kärnan i hemvärnet, där finns mycket erfarenhet och förmåga. Vi ska dock lägga ribban på en nivå som innebär att merparten klarar den, säger han.

En av lärarna på denna veckoutbildning är Björn Malmeström. Han ser en utveckling sedan denna typ av metodutbildning tog fart för tre år sedan.

– Vi märker en synbar förändring. Då, när vi startade, hade eleverna från utbildningsgrupperna tämligen klara och bestämda åsikter om hur en uppgift skulle lösas. Och det var olika uppfattningar inom elevgruppen. Nu ser vi en ödmjukhet inför att ta till sig det nya, säger han.

TEXT & FOTO:
PER LUNQE

KFÖ-VECKAN

FOTO: STEFAN SYDBERG

LAPPLANDSJÄGARGRUPPEN/LAPPLANDSJÄGARBATALJONEN. Ksp 58 används under KFÖ med Lapplandsjägarbataljonen vid ett eldöverfall och skarpt försvar av tagen terräng. Innan ksp-skytten och laddaren avger eld har ett mineldöverfall slagits på där försvarsladdning 21 användes för att tvinga motståndaren att söka ny marschväg. Alla vapen som finns inom hemvärnet utom pistol 88 användes vid eldöverfallet: Ak4 b, Ksp 58, Psg 90 och Grg med röktillsats. Övningen omfattade också transport- och eskortskydd.

Östergötland rekryterar samordnat

■ Hemvärnsförbanden i Östergötland rekryterar på bred front. Under årets första tre månader har 80 nyrekryterade skrivit på avtal och ytterligare 60 intresseanmälningar hanteras nu av bataljonerna.

Östgötaförbanden rekryterar kraftsamlat och med planering. Startskottet för den kampanj som kulminerade i slutet av mars gick under en planeringshelg i augusti förra året som Livgrenadjärgruppen och hemvärnsbataljonerna i Östergötland stod för. Då planlades årets verksamhet, inte bara rekryteringen utan också övningar och utbildningshelger.

Genom samordningen kunde Livgrenadjärgruppen vid Helikopterflottiljen kvalitetssäkra vad som senare skulle bli kärnan i rekryteringen.

– Vi erbjuder dem som skriver på en meningsfull fritid, bra utbildning och övningar med hög kvalitet och möjligheten att vara med och försvara Sverige. Vi trycker på hemvärnets kvalificerade roll inom territorialförsvaret, säger Anders Johansson som är rekryteringsansvarig på utbildningsgruppen.

GENERATIONSVÄXLING

Målet för vårens rekryteringskampanj var att 75 intresserade skulle skriva på avtal. Detta mål har nu nåtts. Samtidigt är de fyra bataljonerna i Östergötland beroende av nytillskott av soldater och befäl.

– Hittills har vi haft ett större nettoutflöde än dem vi lyckats rekrytera, mycket beroende på att vi har haft en generationsväxling de senaste åren, säger Anders Johansson.

Rekryteringen är därmed prioriterad och omsättningen av soldater och befäl är en naturlig del av hemvärnsförbanden.

– Det är positivt att vi får in nytt blod i bataljonerna. Nu ser vi en tendens att yngre, dels nymuckade och dels 30 till 35-åringar söker sig till oss. De vill förstås också ha utbildning och övning med kvalitet. Det tempo som gällde tidigare inom hemvärnet är ett passerat kapitel, säger Anders Johansson.

Rekryteringen i Östergötland är organiserad i flera nivåer. Livgrenadjärgruppen leder en rekryteringsgrupp som också är ett nätverk med resurspersoner från hemvärnsförbanden och avtalsorganisationerna.

KULLAGRET

Rekryteringsgruppen ansvarar för planläggning och utformning av marknadsföring och rekryteringskampanjer som genomförs med förbanden.

– Det finns också en viktig del i rekryteringsnätverket som kallas Kullagret. Här finns professionella marknadsförare och rekryterare. Här finns också eldsjälar som kanske inte har yrkesmässig kunskap, men med sitt brinnande intresse ger de bränsle åt rekryteringen, säger Anders Johansson. **PL**

Präster efterlyses!

■ Är du präst och vill göra en insats i hemvärnet? Då är det dags att anmäla sig till grundkurs bataljonspastor som går i Halmstad vecka 27. Totalt finns det 20 platser och det är i dagsläget alltför få sökande. Därför uppmanar kurschefen Peter Mårtensson alla intresserade att höra av sig så fort som möjligt. De som är intresserade behöver inte ha en befattning i hemvärnet när de söker kursen.

Mer information finns på www.fpf.a.se

Du kan även ringa direkt till kurschefen Peter Mårtensson på 073-6643992 om du har några frågor. **TÅ**

KÅSA, BESTICK, GUMMISTÖVLAR 90, TÄLTLYKTA, YXA, FÄLTSPADE, HINKAR, GRÄVSPADE, VÄRMEJACKA 90, VÄRMEBYXA 90, RYGGSÄCKAR, MASKERINGSNÄT, TELEFONVÄXEL, SNÖSKYFFEL, FÖRBANDSVÄSKOR, VATTENDUNKAR, TÄLT, FÄLTFLASKA, FICKLAMPA, SNÖKEDJA, HALSDUK, PARKAS N3B, PÄLSMÖSSA, CYKEL, SKIDOR, KOKKÄRL, BYXA BDU, PULKA, HANDSKAR, LINNE, DOG TAG, VANTAR, ENMANSKÖK, BÅGSÅG, VINKELLAMPA, BYXBÄLTE, HANDDUK, T-SHIRT, KÄNGOR, SKJORTOR, ELVERK, SNÖBLUS, VINDROCK, STRUMPOR,

MILITÄRA FORDON SAMT UTRUSTNING

ALE PONCHO
STORLEK: (LÄNGD X BREDD) 225 X 135 CM
FÄRGER: GRÖNT, SVART OCH SVENSKT CAMOUFLAGE

ALE CYCLONE, ETT PRAKTISKT ALLVÄDERSTÄLL
STORLEK: S, M, L, XL, XXL
FÄRGER: GRÖNT, SVART OCH SVENSKT CAMOUFLAGE

10% RABATT
VID KÖP AV ALE CYCLONE PRODUKTER

PRISER HITTAR DU PÅ HEMSIDAN WWW.SURPLUS.SE ELLER OM DU RINGER TILL OSS!

OBS! DU MÅSTE UPPGE TIDNINGEN HEMVÄRNET I SAMBAND MED BESTÄLLNINGEN. ERBJUDANDET GÄLLER T O M 2009-08-31. PRISET INKLUDERAR EJ EVENTUELL FRAKTKOSTNAD.

ACTIVE LIFE EQUIPMENT
Active Life Equipment
Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping
0515 - 330 04, 0515 - 330 05, 0515 - 330 06,
0708 - 51 93 03, Fax: 0515 - 333 90, info@surplus.se
Ring före besök
www.surplus.se

DANSK GEMYT I HÅRD TÄVLING

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Gruppen från Medelpadsbataljonen testas på hinderbanan. En gummibåt ska släpas över ett antal hinder innan soldaterna ska ro ut till ett fartyg för att hämta medicin till sårade.

Vartannat år arrangeras Hjemmeværnets Gruppekonkurrence i Danmark. En tävling där mer än trettio hemvärnsgrupper från hela landet testar sina kunskaper och färdigheter i en gruppfälttävlan. För första gången deltar även en svensk grupp från Medelpadsbataljonen och en insatsgrupp från KRAG.

■ Tävlingen inleddes för svenskarnas del med olika skjutningar. Soldaterna hade fått en dag på sig att öva med de nya vapnen, gevär Modell 95 (M16) och två olika ksp-modeller. När det gällde Grg använder danska hemvärnet samma modell som oss.

– Vi har fått mycket beröm för vapenhanteringen, det är glädjande med tanke på att de lärt sig nya vapen och förfarandena är helt annorlunda. I vårt kompani har vi en tradition att tävla i gruppfälttävlan och skytte, säger Daniel Zetterqvist, lagledaren för Medelpadslaget.

I skjutningarna ingick grupps strid från stridsställning i dagsljus och mörker liksom individuella moment för de olika vapnen.

– Det var väldigt kort om tid på skjutningarna, det höjde stressfaktorn och man kom in i tävlingen, säger gruppchefen Björn Rosfjäll från Medelpadsbataljonen.

Vid fältskjutningen stod hans grupp vid en inpasseringskontroll där en VIP-transport skulle åka förbi. Samtidigt som ett demonstrationståg kom till platsen sprängdes en bomb. När VIP-transportens kontaktman kom till platsen trappades det upp ytterligare. Gruppchefen som pratade med honom vände sig om för en översättning.

– När jag tittade igen var han borta, han låg på marken skjuten i huvudet. Samtidigt som man spelade höga ljud från demonstrationståg och bomber i högtalare höjdes militära mål blandade med civila – då gällde det att träffa rätt. Du får en helt annan känsla, du höjer nivån, säger Björn Rosfjäll.

DÅNANDE MUSIK

Trots ovanan klarade sig svenskarna bra på de olika skjutmomenten, Morgan Näslund blev sjua totalt på den danska LMG (ksp:n) och Tom Wågström gjorde om bedriften med insats motsvarighet LSV.

Förutom skjutningar med skarp ammunition fick soldaterna även gå en bana med så kallad FX-ammunition, vilket kan liknas vid paintboll men vapnet är en modifierad M16. Med dånande musik i högtalarna och både civila och militära mål som hoppar upp i halvmörkret så testas reaktionsförmågan och vapenhanteringen liksom snabbheten när det gäller magasinsbyte.

Två av momenten var hinderbana, en klassisk militär och en som utspelade sig på stranden. Bakgrunden var att en hemvärnsgrupp fått i uppgift att vakta en bomb från andra världskriget som drivit iland. Bomben exploderar och det ligger en hel grupp ►

skadade soldater som skriker och blöder. Hjemmeværnet har riktigt duktiga sminkörer och man har lagt mycket tid på att göra scenen trovärdig. En av figuranterna saknar underbenen som ligger en bit bort. När soldaterna ska förbinda henne upptäcker de att hon saknar underben i verkligheten också.

– Det var så skickligt och verklighetstroget. En kille var brännskadad från huvudet till midjan och det ramlade av skinn. Vi skulle behöva fler sådana moment i Sverige, för det kan ju hända, säger Patrik Backö från Medelpadsbatajonen.

KONDITIONSKRÄVANDE

Nästa uppgift i hinderbanan är att hämta medicin till de skadade. En bår ska först bäras genom en labyrint, det ska krypas under taggtråd och genom tunnlar, klättras över staket och över linor.

Sista momentet är att bära en gummibåt över några hinder och därefter ro ut den till ett fartyg där medicinen finns. Ut till båten går det någorlunda lätt men den hårda blåsten gör att de får ro rejält för att komma in. När soldaterna äntligen kan pusta ut på stranden är de något tagna, inte så konstigt eftersom de knappt fått någon sömn under natten.

– Det är så himla roligt, man testar alla förmågor och egenskaper, säger Björn Rosfjäll medan han hämtar andan.

Är det något ni saknar?

– Att inte ha någon kondition, skämtar Morgan Näslund, som dock haft ork nog att bära ksp:n under hela tävlingen.

Även om de slapp vapnen under den här hinderbanan.

Grupperna får några timmars vila innan nattorienteringen. Banan är cirka en mil med moment som yxkastning och vattenövergång. Och just yxkastning visar lite överraskande vara svenskarnas paradgren. Båda grupperna har dessutom duktiga orienterare och de får en bra placering.

Den sista dagen är det dags att pröva de individuella soldatfärdigheterna. Insatslaget har missat många poäng eftersom de inte förstått alla instruktioner. Efter avståndsbedömningen är det dags för observationstjänst där de ska upptäcka olika föremål i terrängen, inte så lätt när man aldrig sett en del av den danska utrustningen.

– Tävlingen är kanon och momenten helt underbara, det är så stort. Men språkförståelsen är kass, allt är på danska och de förklarar inte så bra, säger insatssoldaten Kim Larsson och berättar målande om fingerad artillerield då det regnat jord över gruppen.

Han hade velat öva mer med vapnen och få instruktioner på engelska. Dessutom hade det behövts mer tid för att förbereda sig.

Innan det är dags för nästa moment, som är första hjälpen, går Pierre Welander igenom hur man undersöker en skadad. Han är utbildad jägarsjukvårdare och har varit med i NBG. När gruppen kommer fram upptäcker de att det är hjärt- och lungräddning som gäller, att ge kostgjord andning i fem minuter är en lång tid.

NIO SEKUNDER

Medan svenskarna försöker rädda liv förklarar den danska rikshemvärnschefen Jan S Norgaard syftet med gruppfälttävlingen:

– Att ha ett mål att träna mot tillsammans med andra. Vi är väldigt glada att svenskarna är med och hoppas Norge också är med nästa gång. Det är svårt med instruktionerna på danska och de har inte sina egna vapen men det går otroligt bra för båda lagen, berömmer han.

I nästa moment lyckas de flesta av insatssoldaterna att sätta ihop radion men att signalera på danska går minst sagt dåligt. När det gäller att sätta ihop det danska handeldvapnet blir alla i insatslaget klar inom den fastställda tiden, även om några glömmer kontrollera att det är rätt nummer på slutstycket. Efter att deras kartkunskaper testas får de se hur väl deras skyddsmask sitter, de har nio sekunder på sig att ta på den inne i gaskammaren. Det blir många frågor till den danska CBRN-instruktören

*Insatssolater från KRAG testar sina soldatfärdigheter – här **OBSERVATIONSTJÄNST**.*

HJÄRT- OCH LUNGRÄDDNING.

***VAPENHANTERING.** Sätta ihop M16 på tid.*

Soldater från Medelpadsbataljonen njuter av den danska sandstranden.

efteråt och man jämför utrustningen. När handgranatkastning och punktorientering är avklarade får insats avsluta hela tävlingen med att släcka en brand i ett elskåp.

Båda lagen missade många poäng på soldatfärdigheter eftersom skillnaderna i rutiner är stora och många av instruktionerna var svåra att förstå. Men alla är överens om att tävlingen varit mycket lyckad och när det gällde bemötandet från värdarna finns det inget att klaga på.

– Vi har blivit så väl mottagna överallt och har lärt oss mer än vi trodde, säger Patrik Backö från Medelpadsbataljonen när han summerar veckan.

Under avslutningsfesten gör lagen sitt bästa för att höja stämningen och det byts märken mellan grupperna från Danmark och Sverige.

– Det är himla tråkigt att det är över. Jag var lite bitter för att det gick så dåligt på soldatfärdigheter, de har andra kriterier här i Danmark. Men vi får ta seden dit man kommer och de ska inte behöva göra om hela tävlingen för oss, avslutar gruppchefen Björn Rosfjäll. □

Båda lagen kan åka hem med äran i behåll. Insatsgruppen från KRAG slutade på tionde plats av 15 startande. Gruppen från Medelpadsbataljonen kom på 14 plats av totalt 18 lag.

CBRN. *Att sätta på sig gasskyddsmasken på tid.*

PUNKTORIENTERING.

BRANDBEKÄMPNING. *Släckning av elskåp med brandsläckare.*

ÅRETS STÖRSTA ÖVNING

I år står hemvärnet för Försvarsmaktens största övning. Totalt var 1200 personer och några hundra fordon involverade i KFÖ-veckan under ledning av chefen P4.

■ Hemvärnsbataljonerna Kinne, Västgöta-Dal, Bohus samt Göteborgs skärgårdsbataljon inledde hemvärnsveckan med stabsövning på måndag. Kompani-, pluton- och gruppbefäl fyllde på de följande dagarna för att slutligen ha full styrka på fredag morgon. Personal från frivilligorganisationerna fyllde sina befattningar och ett antal figuranter kryddade övningen. I övningen deltog även ett antal militärpoliser och två flyggrupper.

Under övningen var det några moment som skulle nötas in, baskrav vapen med stridsskjutning – inriktningen är att man ska kunna röra sig säkert i fält med skarpladdat vapen – skydd av objekt, ytövervakning samt intagande och bevakning av byggnad, även inne i tätorter. Under övningen gjordes också försök med nya fordon för en insatsomgång, terrängbilarna hade ersatts av pickuper med ett ledningsfordon.

En insatspluton fick agera TV-stjärnor när den lokala kanalen följde dem och sedermera sände ett inslag under kvällen. Bohus bataljon följdes också av några riksdagsledamöter samt lokalpolitiker.

Rikshemvärnschefen, Roland Ekenberg, tillsammans med chefen för P4, Ronald Månsson, inspekterade övningen både på staber och ute bland objekten. De fick åtskilliga hälsningar och många önskemål med sig hem.

NY TAKTIK

De deltagande styrkorna gjorde stora omgrupperingar under övningen vilket innebar att man fick rekognosera inför såväl förflyttning som vid de nya objekten. Fick man inte den transportkapacitet som man väntat fick man lösa detta på annat sätt och kanske lägga om taktiken vid framkomsten. Förflyttningar och uppträdande vid de civila målen krävde också att man kunde hantera ett större antal civilpersoner som var nyfikna men också kunde vara figuranter.

Ett stort antal fordon rörde sig i övningsområdet, somliga hörde till verksamheten men även allmänheten visade intresse för de militära övningarna vilket gjorde att antalet fordon ökade. Frågan för såväl övningsdeltagarna som ledningen blir därför att sovra, vad är deltagande och vad är övrigt och framför allt, vad är övriga fordon ute efter, är det nyfikenhet eller är det något annat?

Hundförarna var i aktion liksom MC-ordonnanserna. De senare höll kontakterna öppna, men fick glädjefnatt vid ett tillfälle och lyckades köra ner ett antal larmminor utanför en förläggningsplats. Minerna var mindre muntra på soldaterna i förläggningen. Telefon och radiokontakterna gav träning att tala rätt vilket inte kan övas för mycket, i synnerhet som man numera bokstaverar på engelska.

SPRÄNGLADDNINGAR OCH BOMBER

Hemvärnssoldaterna fick uppleva hur det är att bevaka ett objekt när det plötsligt kommer civila demonstranter och attackerar. Här fick militärpoliserna göra en insats för att lugna ner stämningen. Militärpoliserna fick också reda ut när personer blivit

Jens Andersson, mitten, ger plutonen order: omgruppering till trakten av F7 Såtenäs.

omhändertagna och skyddsvisiterade så detta moment skett i vederbörlig ordning. Ett reportageteam från Sveriges Radio, de påstod åtminstone det, dök upp och började filma mot område där det rådde fotoförbud och kameran beslagtogs. Personer med sprängladdningar upptäcktes och togs om hand. Bomber upptäcktes också på några känsliga ställen. Misstänkta klädespersedlar fanns på platser där de absolut inte skulle finnas, och ”onyktra” personer störde på andra håll.

Sedan gällde det att alla soldater fick mat, detta kunde ibland hänga upp sig och då fick man improvisera, maten måste till krigarens mage.

Avslutningen fick ett pampigt inslag då hemvärnets musikkår Skaraborg ställt upp hela orkestern vid slutgenomgången och framförde en bukett musikstycken varefter kompanierna marscherade ut till tonerna av marschmusik.

ALLA NÖJDA

Efter övningen uttryckte bataljonschefen för Kinne sin sammanfattning sålunda; bataljons olika delar och flyggruppen från Kåkinds bataljon har på dessa dagar höjt sin förmåga att skydda och bevaka viktiga anläggningar, militära som civila. Stort tack till alla soldater och befäl liksom specialister från frivilligorganisationerna. Särskilt tack till grannbataljonen Kåkind för lånet av flyggruppen och insatssoldater.

Från hemvärnarnas sida framfördes att övningen varit givande och gett många positiva erfarenheter, mycket tack vare bra instruktörer och bra orderunderlag.

Sammanfattningsvis konstaterades att man fick öva huvuduppgiften, att skydda objekt, och deltagarna ansåg övningen relevant och var nöjda med det de fick ut av tiden. Rikshemvärnschefen uttryckte sin uppfattning att övningen varit bra.

ROLF LARSSON

LYCKAD INTRO GER UTDELNING

Jimmy Bengtsson var med om introduktionsutbildningen som Skaraborgsgruppen hade för värnpliktiga förra året. Det var en framgångsrik satsning. Inte bara Jimmy Bengtsson utan 14 kompisar skrev på för hemvärnet och hamnade i 3516. Insatskompaniet.

– Det var en jättebra intro, säger Jimmy Bengtsson.

Han har vänner i hemvärnet och hade redan under värnplikten funderingar på att gå med.

– Intron blev den tändande gnistan för mig att skriva på. Det var smidigt, bara att kliva på.

Jimmy var granatgevärsskytt på P4 och hanterar nu en Ak 4.

– Omställningsutbildningen från Ak 5 till Ak 4 fick jag på intron, inga konstigheter men det är mer kräm i Ak 4:an, säger han.

Jimmy har också bekantat sig med Ksp 58.

Han var med om en skjuthelg i Kråk och det var nytt för honom. Han ser en skillnad mellan värnplikten på P4 och hemvärnet.

– Här är det mer eget. Jag får ta eget ansvar och det är en friare atmosfär, säger han.

PL

Jimmy Bengtsson är en av många soldater som kom med i hemvärnet efter Skaraborgsgruppens intro förra året.

Vakna chefer och soldater

Tidningen Hemvärnet följde med en pluton under Skaraborgsgruppens övning. Det är torsdag kväll och soldaterna skriver in sig. Kompanichefen Jens Söder samlar plutoncheferna för order på kaserngården på P4.

TEXT & FOTO: PER LUNQE

– Då så, mina vänner. Ni ska ingruppera soldaterna som kommer. Jag vill att ni utser förare till fordonen, med fordonsnummer och behörighet. Varje förare ska föra personligt tidkort. Senast 20:00 vill jag veta personalstatus. Är det avtalspersonal: hur många, vilken organisation. Inlämning av vapen bör ske snarast, säger Jens Söder och ser lugnt på sina plutonchefer.

Ordergivningen fortsätter och soldaterna samlas på utsidan av kasernen för att repetera grundläggande vapenhantering.

Fredag morgon. Soldaterna plockar ut sina vapen. Terrängbilar och de pickuper som testas för användning i hemvärnet står bredvid kassunerna. Soldaterna sitter upp och samtidigt som flaggan hissas i solskenet ackompanjerad av trumpet sätter Kinne insatskompani iväg mot Skövde skjutfält. I kön kör Frank MacLellan, med fyra utlandstjänstgöringars erfarenhet i ryggen. Han liksom många andra på utbildningsgruppen och kompaniet har varit ute på mission. Det visar sig att denna erfarenhet sätter positiva spår på uppträdandet under övningen.

DRILLNING

Dagen är vikt för utbildning med skarp ammunition. Hans Eriksson har planerat insatskompaniets del av övningen och påbörjade den i början av januari. Vadsbo Insatspluton övar instinktivskytte på skjutfältets plats. Här drillar Marcus Alexandersson truppen i grunderna. Han går igenom säkerheten och fortsätter:

Instinktivskytte drillas. Varje moment repeteras, jaktskyttar ska omprogrammeras.

– Instinktivskytte. Är det någon som inte vet vad det innebär?

Två händer åker upp.

– Det har kommit ur erfarenhet från snabba förlopp och korta avstånd upp till 30 meter. Det bygger på hur människor reagerar under fara. I stället för som vid jaktskytte utnyttjar vi det sätt kroppen reagerar på. Det här är inget precisionsskytte. På min visselsignal, sjunk ihop, vapnet upp!

Plutonen sjunker ihop och det ser inte ut som 20 Rambos. Det ser ganska taffligt ut, men skyttarna poserar inte i en audition för Die Hard 5. De lär sina kroppar och reflexer ett rörelsemönster som ska harmoniera med den rädsla de kommer att känna den dag de ska använda sitt vapen i en skarp situation.

DET LUKTAR KRUT

Skyttarna laddar och ställer sig på linje mot de solupplysta helfigurerna. Marcus Alexandersson blåser åter i pipan och de distinkta smällarna från Ak 4:orna som filtreras i Peltor-hörselskydden dränker det muntra fågelkvittret i skogsdungen till vänster om helfigurerna. Det luktar krut. Det luktar hemvärn.

Vapnen studsar mot skyttarna av rekylkraften och kulorna river upp det brända gräset på andra sidan figurerna. Det dammar och grästovor slits upp.

Hasse Månsson kom hem från FS15 i Afghanistan i julas och har tvingats låna ett vapen för denna övning. Han har inte skjutit in det och får dålig träffbild när han grovsiktar med rödpunkten. Vid andra serien gör han just som en instinktivskytt ska göra och siktar med båda ögonen öppna över rödpunktssiktet. Träffbilden blir bättre.

Marcus Alexandersson vill öva truppen mycket mer. Det tar tid att gå från jakt till instinktivskytte. Men tiden är begränsad. Det blir fyra timmar denna förmiddag.

På eftermiddagen övar plutonen i två troppar framryckning och försvar av tagen terräng. Efter säkerhetsgenomgång går Marcus Alexandersson igenom troppens agerande – ordergivning, eldförberedelser, eldangivelser, eldöppning, reka växelstridsställning …

Troppen framrycker i skogen mot fältet. Låga ställningar. Framme vid fältet ligger soldaterna som limmade papper mot marken. Det är tyst. Det är lugnt. Inget händer på fältet. Fåglar kvittrar. Då.

”Skyttar höger gula huset!” Observatören ger hals. Ak 4-orna går igång liksom kulsprutan. ”Skyttar klockan 12!”

Snart är Saab-målen nerskjutna och troppen rör sig snabbt mot sin växelstridsställning. Momentet utvärderas.

Fredag kväll samlar åter Jens Söder sina plutonchefer. Charlie-plutonen får order att gruppera vid bygdegården Skogshyddan utanför F7. Plutonen ska vara larmstyrka intill söndag och beredd rondera objekt. Plutonen förses med sändare. Markstridsskolan följer och utvärderar övningen. Med sändarna kan kompaniets och plutonens rörelser kopplat med order och radiosamband registreras i realtid.

Plutonen sitter upp och kommer fram till en avtagsväg som visar sig vara fel när mörkret har lagt sig. En oförstående bonde tittar ut från köksfönstret när fordonen rycker fram tio meter från fönstret. Har han fått oväntat besök? Är det dags att sätta fart på Gevalia-kaffet? Nej, det är det inte. Plutonen fortsätter och hittar rätt avtagsväg.

Bygdegården genomsöks. Här hittar gruppchefen Andreas Jansson en figurant. Denne följer motvilligt anvisningarna. Han lyckas prestera förnamn, efternamn och bostadsort. Andreas Jansson rapporterar per radio till plutonchefen Jens Andersson och konstaterar slutligen:

– Han är berusad och verkar vara trött på det mesta.

Jens Andersson spelar inte med förutsättningen att bygdegården skulle vara försåtsminerad. Spelupplägget är fred. Det är lugnt och plutonen ska inte bli övertaggad. Det blir ingen ”over kill” i natt.

Lördag morgon är det åter lugnt vid Skogshyddan. Jens Andersson håller igång plutonen med övningar medan Andreas Jansson övar patrullering med sin grupp. 12:48 får han order: Plutonen ska genomsöka ett objekt, FA3 och påbörja bevakning.

MITT I IDYLLEN

På plats när plutonen kommer fram är Ecke Nilsson, chef Skaraborgs utbildningsgrupp. Jens Andersson och hans soldater sitter av. Plutonen befinner sig, visar det sig, mitt i Svenska Hem. Idyllen är fullständig. En mamma och treårig son tittar nyfiket på soldaterna från sin trädgård nära FA3 . Ecke Nilsson påbörjar socialpatrolling. Han går ner till knästående och berättar för mamma och treårig son om hemvärnet.

Soldaterna rycker fram mot objektet FA3, Grästorps Maskintjänst. Nu visar sig verkligheten ta över.

I den övningsförutsättning som Hans Eriksson jobbade med var detta inte en dag då Grästorps Maskintjänst skulle ha marknadsdag och visa kunder sina maskiner. Det var inte tänkt att besökarna skulle mingla omkring i massor. Det var inte tänkt att korv och vildsvin skulle grillas. Det var inte tänkt att småberusade och i sommarvärmen pratglada element i husvagn skulle ge Charlie India goda råd om var man kunde tänka sig minerade områden. Men liksom i krig får Charlie India leva med detta.

Vid genomsöket runt objektet finner en grupp med hjälp av hundekipage en figurant. Plutonen fullgör sitt uppdrag och omgrupperar till F7.

Söndagen avrundas med skanderande demonstranter utanför F7:s grindar. ”Lägg ner hemvärnet” skallar ropen. Nu har varken Jens Andersson eller någon annan i hemvärnet några tankar på att packa ihop. I stället förbereder de sig för nästa övning. □

MÖTE MED DEN OSYNLIGE FIENDEN

Kemiska stridsmedel och radioaktiv strålning är några av de faror som hotar under och efter en konflikt eller terrorhandling. Även hemvärnssoldater måste ha kunskap om CRBN för att kunna skydda sig själva och civilbefolkningen.

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

Insatssoldaterna gör sig klara för att genomsöka Kristers Livs.

I Umeå ligger Totalförsvarets Skyddscentrum, SkyddC, som varit värd för en stor nordisk CBRN-övning kallad Reccex. I övningen ingår förband från Finland, Norge och Danmark, totalt cirka 80 utländska befäl och soldater som jämför metoder och utbyter erfarenheter. Med är även 611 hemvärnsbataljonen och två insatsplutoner.

– Det är ett jättebra tillfälle att samarbeta med hemvärnet. Det lyfter övningen oerhört att ha ett förband att samarbeta med. När CBRN-förbanden genomför en insats så behöver man ett skydd från ett annat förband för att kunna fokusera på uppgiften, säger Thomas Holmberg på SkyddC som är ansvarig för övningen.

– Övningen har varit mycket givande för alla partner tror jag. Finland har vi övat länge med, men det är första gången vi övar med Norge och Danmark. Eftersom CBRN är ett så svårt område är det givande att samarbeta, säger Thomas Holmberg.

Övningen utspelar sig i Bottnialand där fredsbevarande styrkor med FN-mandat ska bevara lugnet och skydda befolkningen. Carl-Erik Lyzell, till vardags utvecklingsofficer på SkyddC sitter i den högsta staben.

– Vi leder och koordinerar CBRN-förbandens verksamhet, staben har representanter från varje land men huvuddelen är från Sverige. Hemvärnsförbanden används för att sätta in det i en helhet. Det är en fredsbevarande operation och hemvärnet har områdesansvaret, de ansvarar för säkerheten och den taktiska kontrollen. Vårt ansvar är massförstörelsevapen och industrikemikalier som kan påverka verksamheten i området, säger han.

RENSA OMRÅDET

Den lokala polisen har bett om hjälp att undersöka en misstänkt illegal tillverkning av industrikemikalier. En insatspluton ska genomsöka och tömma området på människor innan en finländsk och norsk CBRN-grupp ska gå in och undersöka. Övningsförutsättningarna är idealiska – på polisens testanläggning finns både lägenheter, en uppbyggd affär och en bar vilket ger en mycket realistiskt bakgrund. Lägg till ett tjugotal figuranter och spelet kan börja.

Insatsplutonen får ingen mjukstart, en man hoppar ut och hotar genomsöksgruppen med vapen. Han skjuts i benet och efter visitation får han första hjälpen av en soldat. I en lägenhet på andra våningen träffar de på familj vars flicka fått av blåsor på handen efter att hon rotat bland soporna utanför huset. I lägenheten bredvid upptäcks ett kemiskt labb som kan ut-

> **... ett vitt pulver på golvet, mjöl, socker eller något mycket värre.**

göra en fara både för soldaterna och lokalinvånarna.

Utanför byggnaden lägger sjukvårdaren Mattias Johansson om blåsorna på den unga flickans hand och ställer frågor för att undersöka hur hon fått skadan och vilka symptom hon haft. Han upptäcker också att han och de andra sjukvårdarna behöver mer kunskap om vilka symptom och sjukdomar man får efter att ha utsatts för CBRN-stridsmedel.

FARLIG MILJÖ

Ute på gatan är det oroligheter och två soldater ur en av de stridande grupperna får avvisas från kvarterets bar, något överförfriskade. I affären bredvid finns ett vitt pulver på golvet, mjöl, socker eller något mycket värre? I den sista lägenheten vägrar en man öppna dörren och skriker att han är beväpnad. Efter att soldaterna gått in och övermannat mannen upptäcker de att hans flickvän är svårt sjuk med influensaliknande symptom – något som kan vara en reaktion på kemiska stridsmedel.

Plutonchefen Jan Pålsson begär hjälp

för att undersöka de misstänka fynden. Efter att området är tömt på människor och det yttre skyddet är upprättat går en norsk grupp in och rekognoserar och samlar in information. Därefter är det finländarnas tur att ta prover och analysera dem. I värsta fall måste hela hemvärnsplutonen saneras för att inte sprida smitta vidare.

PÅ SIN VAKT

Gruppchefen Nils-Olof Engström står tillsammans med några soldater vid en inpasseringskontroll. Även han har haft fullt upp under dagen. Hittills har han hunnit med skytte, sjukvårdstjänst och det har varit en rad incidenter vid inpasseringsposten. Förstegsutbildningen i posttjänst har kommit till användning, men som han säger:

– In't är man nån världsmästare för det.

– Det har varit minimalt med dötid – det är viktigt på en övning, sammanfattar han.

Soldaten Henrik Vaara har även han hunnit med ett sjukvårdsmoment innan sin posttjänst.

– Vi skulle ta hand om tre skadade efter en bilkrock, det var lite rörigt men sedan ordnade det upp sig. Det är alltid nyttigt med sjukvårdsövning och händer det en krock så är det ofta flera skadade, säger Henrik Vaara som tycker det är roligt när det är flera olika moment.

Och han hinner knappt svara på frågan innan vi hör skanderande röster och en skog av plakat närma sig. Ett tjugotal personer har kommit för att protestera mot den fredsbevarande styrkan och ledaren vill överlämna en röstinsamling till det högsta befälet. Trots de aggressiva rösterna och plakat med texter som barnamördare så blir det inga våldsamheter eftersom soldaterna inte låter sig dras med av den upphetsade stämningen. Och värre ska det bli, innan övningen är slut har soldaterna tvingats hantera både ett gisslandrama och avrättningar av krigsfångar i den närbelägna parken, förutom de vanliga figuranterna. Vem har sagt att posttjänst behöver vara tråkigt?

Sjukvårdaren Mattias Johansson undersöker de blåsor som en flicka ur lokalbefolkningen fått på handen.

Demonstranter gör livet tufft för posterna.

RADIOAKTIV GRUPPCHEF

En dansk jeep svänger in till ett skyddsobjekt. Ut kliver ett befäl som går fram och börjar fråga ut gruppchef Lars-Ove Bygdell om hans hälsa. Det är inte bara av artighet, den svenska gruppchefen har blivit utsatt för radioaktiv strålning och dansken vill veta mer för att kunna undersöka området. På uniformen har Lars-Ove Bygdell två strålningsmätare fastsatta – en militär som används vid övningen och en civil som han har av säkerhetsskäl. Av övningstekniska orsaker så har man lagt ut ett radioaktivt föremål på objektet och när gruppchefens militära mätare gjorde utslag så skulle han backa och kalla på ett saneringsteam som nu ska leta efter källan.

– När den militära mätaren kände av strålningen började den pipa, den civila mätaren har man för att kunna kolla i efterhand hur mycket strålning jag fått, men det är så små nivåer att det inte är farligt, säger han.

Insatsplutonen rycker ut till ett av objekten för undsättning, de har inte hört något från plutonen som vaktar det.

Ett norskt team har redan gjort samma övning och danskarna klär om i CBRN-dräkter för att undersöka området. De olika momenten har rullat på sedan morgonen och ibland har plutonen knappt hunnit utvärdera ett innan ett annat inträffat. Nu har de fått order om att genomsöka en misstänkt bil som setts lasta in saker på området.

De fyra passagerarna får stå bakom bilen medan den genomsökt, då går en larmmina och posterna ser bandvagnar och soldater rycka fram på och vid sidan av vägen. Det visar sig vara en av insatsplutonerna som ryckt fram för att undersöka vad som pågår.

– Varför är det inget samband med er, vi har ropat på radion i en timme, säger insatsplutonchefen Jan Pålsson.

– Vi har kontakt med kompaninätet, säger plutonchefen Lars-Gunnar Henriksson förvånat.

Bataljonschefen har skickat fram insatsplutonen för att undersöka vad som hänt eftersom han misstänkte att fienden tagit hela objektet. När alla missförstånd är avklarade och insatsplutonen rullat vidare, görs en utvärdering av genomsöket av bilen. En kofot, kniv och en sprängladdning hittades, däremot missade gruppchefen en pentylstubin som låg i hållaren för varningstriangeln och en kniv som låg under dörrmattan.

– Det var lugnt och sakligt, men ta en okulärbesiktning av bilen och överlåt som chef åt någon annan att genomsöka bilen. Ni har inte gjort något fel, ni kan bara göra det bättre, säger instruktören.

Söndag morgon är det dags för övningens avslutning, de två insatsplutonerna ska eskortera CBRN-styrkorna till hamnen för ytterligare undersökningar och en förevisning.

På vägen dit utsätts den ena plutonen för ett eldöverfall. Den andra insatsplutonen upptäcker rök och ett bilvrak vid vägen och hela kolonnen slår halt. Bredvid bilvraket står uniformsklädda människor med vapen på ryggen. Plutonen lyckas dock förhandla om fri passage med en av de grupper som tidigare stridit i området och kan fortsätta mot sitt mål.

Efter att insatsplutonerna eskorterat CBRN-styrkorna till hamnen upprättar hemvärnssoldaterna ett skydd runt området.

– CBRN-teamen ska genomföra provtagning för att man ska kunna upprätta en ny hamn. Marken har varit förorenad och man vill säkerställa att det inte är farligt att vistas här, säger Åsa Johansson från SkyddC som är övningsledare.

Efter rekognoseringen tas prover av mark, vatten och sediment. Med både insatsplutonerna och CBRN-teamen på plats kan det här bli en trygg hamn. □

Reccex – Nordic CBRN reconnaissance exercise.
CBRN – Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel

Utvecklar CBRN-förband

■ Bernt-Åke Nensén, tidigare anställd på SkyddC, leder den arbetsgrupp som ska ta fram ett utkast till ett TOEM, en taktisk, organisatorisk och ekonomisk målsättning, för de speciella CBRN-förband som ska utvecklas i hemvärnet. Arbetet planeras att vara klart nästa höst så att man kan påbörja metodförsök efter det.

– Vi föreslår en pluton, den uppfyller enligt våra beräkningar det behov som finns över Sveriges yta. Plutonen kan vara uppdelad över fyra geografiska områden med en rekognoseringsgrupp och en saneringsgrupp per område, plus en gemensam enhet för ledning och underhåll, säger Bernt-Åke Nensén.

I arbetsgruppen ingår bland annat Fredrik Wilson som är CBRN-befäl på Södertörnsbataljonen och Tomas Klingström.

Vilken kompetens behövs?

– Det går inte att ta vem som helst, det krävs utbildning och vissa fysiska krav för att kunna arbeta i kemdräkt. Vi vill rekrytera folk med CBRN- eller räddningstjänstbakgrund, eller de som har kunskaper av markstrid och en civil kompetens inom bioteknik. Helst en mix av civil och militär kompetens, säger Fredrik Wilson.

– CBRN kan inte vara en breddutbildning utan kräver specialistkompetens, tillägger Bernt-Åke Nensén.

I CBRN-förbundet fanns 147 medlemmar när intervjun gjordes. Behovet i plutonen ligger på mellan 60 till 80 personer. En annan stor fråga är vilken utrustning förbandet ska ha.

– Materielfrågorna kommer att bli gränssättande, säger Fredrik Wilson.

För att bli effektiva krävs samma utrustning som finns i insatsorganisationen plus speciella instrument som SkyddC har. Dessutom behövs fordon för att förbandet ska kunna transportera sig.

– Kunskap kan ersätta en del materiel, men inte allt. Ska vi kallas nationella skyddsstyrkor måste vi kunna försvara oss mot alla hot, säger Tomas Klingström.

THERESE ÅKERSTEDT

Säker landning i Elfsborg

Rikshemvärnschefens inspektion i Elfsborg av Göteborgs 321 hemvärnsbataljon bjuder på ett bra tillfälle att ta pulsen på hur väl hemvärnet fungerar under fredstid.

■ Upplägget för övningen och förbandet som inspekterades var ett fredsscenario där Säve flygfält tar emot ett flertal statsluftfartyg med inkommande europeiska ledare på väg till toppmöten inom ramen för svenskt ordförandeskap i EU. Övningen fokuserade på den dominerande uppgiften, att bevaka och skydda och kulminerade i bevakningen av Säve flygplats.

En station där stridsutbildning genomfördes var Remmene skjutfält och där övade inlånade skjutinstruktören från Borås, Lars Jonsson, mörkerstrid i en förstegsutbildning av pluton och gruppchefer. Övningen omfattade handhavande av Lyspistol 80 med tillhörande lysgranater. Bland dem som nu lärde sig detta vapen fanns Daniel Sandelin från Askim-Frölundakompaniet. Han hade i sin pluton 15 kamrater som slutit upp.

Är det ett problem att hälften uteblir?

– Nej, egentligen inte. Vi slår ihop plutonerna. Men när vi före övningarna skickar iväg mejlkedjor och ringer vore det en fördel om soldaten känner den som mejlar eller ringer. Då är det större chans att soldaten kommer, sa Daniel Sandelin.

På samma skjutfält genomförde instruktören Lars Bellini i rask takt utbildning i granattillsats för ak 4. Gruppcheferna i Göteborgs hemvärnskompani, varav alla inte tidigare bekantat sig med detta vapen gick igenom säkerhet, applicering av vapnet på sin ak 4, granattillsatsens sikte och så fick de skjuta.

KORRIDOR DRILLADE

Inte långt från Lars Bellini pågick skarpskjutning och tillbakadragande. Här var säkerheten i fokus. Den övade truppen var delad i tre grupper och en övade urdragande i strid genom korridorförfarande. En soldat ger eld varunder hans kamrat tillbakarycker i den korridor som finns mellan kolonnerna.

Det hela drillades om och om igen under det att den eldgivande soldaten simulerade elden med rappa ”pangpang”-utrop. I den tredje gruppen övades åtgärder vid eldavbrott enligt det nya reglementet.

Grupp ur Göteborgs insatskompani övar "korridor" i Remmene.

Kompanichefen Dan Bodin hade sitt insatskompani under utbildning i eldstrid. Inspektionstäten fick en kort men intensiv inblick i kompaniets handhavande av Ak 4-an. Senare uttryckte rikshemvärnschefen sitt gillande över soldaternas färdighet med vapen och personliga uppträdande.

Dan Bodin hade kompaniet uppdelat på fyra stationer i Burlid. I plutons ram övades skarpskjutning. Kompaniet har 120 aktiva och av dessa kom strax under 100.

– Vi har till denna övning 18 nya soldater som kommer in kompaniet, säger Dan Bodin.

Av dessa 18 kom 14 från den mycket lyckade introduktionsutbildningen som Skaraborgs utbildningsgrupp genomförde med värnpliktiga förra året. Dan Bodin tog tacksamt emot soldaterna, för rekryteringsstöd är enligt honom nödvändig för att återväxten ska tryggas inom kompaniet.

INFORMATION I REALTID

Materielmässigt har Dan Bodin samma bekymmer som många andra kompanichefer i hemvärnet. Det saknas fordon och personlig utrustning till soldaterna. Däremot har han tillräckligt med radio 180 för sambandstjänsten. Kompaniets order var att omgruppera under lördagen för skydd av Säve flygplats. Och denna sista dag av övningen drogs hela 321 bataljonen ihop till Säve.

Där fanns kompanierna inklusive hvundkompaniet som med flyg och observationsplatser spanade efter potentiella störningsfaktorer. I bataljonsstaben arbetade kompanichefen Lars-Gunnar Larsson. Med erfarenhet från stridsledning av jakt i incidentberedskap basar han över ett underrättelsekompani som under övningen hade i uppgift att snabbt ge underrättelser till bataljonschefen.

– Jag är van att ge underrättelser i realtid, ibland med sekundprioritet och om ett misstänkt fordon, till exempel en buss har störningselement ombord så måste dessa underrättelser gå fram direkt till det kompani som har i uppgift att åtgärda, sa han.

ÖVER GENOMSNITTET

På observationsplatserna har grupperna radio 180 understödd av Dart. Det vill säga den kortfattade informationen sänds som textmassa på hoppande frekvenser, vilket i framtiden kan kombineras med krypto. Lars-Gunnar Larssons flygburna grupp tar bilder och sänder med TBOS, ta bild och sänd, ett verktyg som passar in i konceptet realtid. Hvundkompaniet har inte erforderlig materiel, och behöver fler fordon. Personellt är kompaniets befattningar fyllda till 50 procent, vilket är över riksgenomsnittet för underrättelsekompanierna.

Övningen avslutades med att rikshemvärnschefen talade inför den samlade bataljonen.

PER LUNQE ►

Dalarnas norra mobiliserar

Vi följer den röda asfalten som ett lavinsnöre ungefär åtta mil nordväst om Mora. Kliver ur bilen vid vägs ände och befinner oss på övnings- och skjutfältet i Trängslet/Älvdalen. Här genomför Dalarnas norra bataljon sin hemvärnsvecka mitt i lövsprickningen på drygt 400 meters höjd.

■ Ingen har väl lyckats undgå resultatet av Dansbandskampen som gick på tv hösten 2008. Nu när vi befinner oss i Älvdalens kommun är vi också i ”Larz-Kristerz” land!

I samband med hemvärnsveckan genomför rikshemvärnschefen Roland Ekenberg en inspektion av förbandet. Med sig hem har han givetvis en t-shirt med det populära dansbandet.

– Jag hoppas jag får se lika bra kvalité på era övningar som de PowerPoint-presentationer jag matats med, säger rikshemvärnschefen med glimten i ögat efter ett antal presentationer.

Trängslet är ett gammalt arbetsläger för Vattenfall när man byggde Trängsletdammen 1955–60. Kronan löste in det 1961 för anläggandet av ett övnings-/skjutfält. Fältet invigdes 1967 och är i dag Sveriges, och ett av Europas, största skjutfält med sina 540 kvadratkilometer.

– Jag vill se en förbättring när det gäller våra ersättningar, säger Mor Patrik Nilsson som är plutonchef på Västerdals kompani när vi möter honom på kompanistaben där de meniga rycker in.

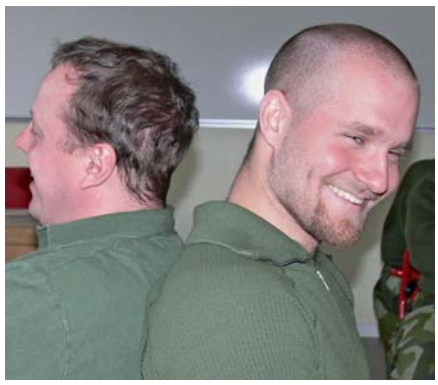

Ett övningsmoment i kommunikativt förhållningssätt var att sitta med ryggarna mot varandra. Meningen var att visa hur svårt det är att kommunicera ett budskap när man inte ser den andre.

– Det går inte att tro att enbart lojalitet och intresse ska vara ledord. Det måste till bättre ekonomi så att vi inte förlorar pengar. Skriv gärna det, tillägger han.

BRA PÅ ATT BACKA

Här sitter Mor Patrik med ett par man och prickar av samt lämnar ut patronlägesnycklar. Tidigare under veckan har chefer i olika nivåer ryckt in med start på bataljonschefen. Tiden fram till fredag då förbandsskedet inleds har ägnats åt chefsutbildning däribland ordergivning, bedömande och stridsteknik.

– Jag har fått en alldeles utmärkt utbildning under de inledande dagarna säger bataljonschefen, före detta yrkesofficeren Håkan Berg, bördig från Gåsvarv söder om Älvdalen.

På två planer hittar vi bilkåren som övar med antingen tung lastbil med släp, terrängbil 20 eller minibuss.

– De är väldigt duktiga på att backa, säger Lars Bodin som är övningsledare för de tunga lastbilarna.

Kungen ser folkförankring genom hemvärnet

Kung Carl XVI Gustaf besökte den pågående inspektionen hos Elfsborgsgruppen och såg fler moment, från stridsskjutning till skyddsvakters uppträdande vid omhändertagande.

■ Det var en intresserad kung som informerades om var hemvärnet står i dag. Kungen gav också till Tidningen Hemvärnet sin syn på försvaret och hemvärnet som han besöker årligen.

– Jag fortsätter följa hemvärnet och uppdatera mig om försvaret. Hemvärnet har blivit vassare och vassare de senaste åren, säger han.

Kungen ser denna utveckling i och med att hemvärnets sätt att uppträda förändras.

– Uppgifterna är mer avancerade i dag än för tio, femton år sedan.

Kungen pekar på hemvärnets roll som ett av tre ben i det svenska territorialförsvaret. Om folkförankringen har kungen en mycket bestämd uppfattning.

– När värnplikten försvinner spelar det frivilliga hemvärnet en stor roll, säger han.

FÖRSVARET GER TRYGGHET

Han pekar också på hemvärnets och det övriga försvarets roll som trygghet för svenskar:

– Om det händer något i omvärlden av typen Georgienkriget då blir försvaret en trygghet för svenska folket. Det kan gå fort, en eller några månader och läget är försämrat. Då ser folket att vi behöver försvaret.

Vad ska försvaret försvara?

– En sak är värderingar. Vi har vår demokrati. Vi har vår nation. Svensken känner stolthet för sin nation och det ska vi visa utåt.

Kronprinsessan har varit med om militär utbildning. Är det något kungen uppmuntrat?

– Ja, det har jag och Carl Philip har sin erfarenhet. Försvaret är ett naturligt samtalsämne i familjen, säger Kungen.

PER LUNQE

Kungen anser att hemvärnet har blivit vassare.

FOTO: ANDERS KÄMPE

Soldaten övar upp färdigheten att ladda och göra patron ur.

Som alltid i det militära inleder man med säkerhetskontroll för att se att allt är i sin ordning med fordonet.

– Man ska slå med en hammare mot däcken för att höra om det är något fel, säger Helen Erixon från Hedemora när hon går runt den stora bilen för att checka av.

– Man hör på genklangen om något är vajsing, avslutar hon.

På den andra planen finns terrängbilarna som håller på med backning, både runt hörn och i serpentin med ledare. Senare under övningen ska man ägna sig åt både terrängkörning samt genomföra en orienteringsövning.

– Man vill, av ren vana, titta i backspegeln istället för att bara rätta sig efter ledaren, säger Tina Bäckehag från Leksand.

FÄNGSLANDE

Det är många olika övningar i övningen, allt med bäring mot att vara skyddsvakt. Dessutom kraftsamlas mot två funktioner den här veckan. Länets alla bilförare och förplägnadslottor är inbjudna. Man ser till att ge dem kvalitativ utbildning med bland annat inhyrda instruktörer, vilket inte är ekonomiskt försvarbart om det bara är en handfull soldater. På det här sättet kommer fler, nackdelen är att man inte får öva med sin egen bataljon. På de andra två hemvärnsveckorna i länet övas de andra funktionerna.

Uppe vid den gamla så kallade ”77-hallen” står två kokvagnar grupperade. Under instruktören Glenn Lingmans ledning bedriver man både utbildning och tillagning av en del måltider till soldaterna.

– Jag har varit med i hemvärnet i 34 år, säger Willy Gustafsson från Nås när vi möter honom mitt i stekoset vid kokvagnen.

– Jag har slutat att vara stridande soldat.

– Det är lagom för mig att vara vid koket, avslutar han samtidigt som mina näsborrar vidgas när jag blickar ner på de härligt läckra karrékotletterna som han steker till middag.

Det mesta av utbildningen sker på olika platser inom lägerområdet så det är lätt att promenera emellan. Vi behöver bara gå till fotbollsplanen för att träffa på instruktören Per Lindeberth, som är inlånad från LSS. Här får ett gäng soldater grundläggande kunskaper i när och hur man får använda handfängsel på en person.

– Det är oerhört viktigt att ni noterar vem som beslutat att ni får använda fängsel samt när ni satte på och tog av dem, säger Per Lindeberth med allvarlig stämma.

- Det här var den mest fängslande utbildning jag haft under de år jag varit med i hemvärnet, säger Karl Göran Alfredsson från Dala-Järna med ett skevt leende.

LJUV MUSIK

Under övningen blir det även ett fängslande uppträdande.

– Det var svängig och trevlig musik, säger Anders Åström från Orsa efter att i närmare timman lyssnat till det lokalt världsberömda bandet ”Billy Opel”.

De har spelat egna låtar blandat med bland annat Johnny Cash, allt med lite rockabillysound över sig. Publiken njuter av både musiken och vädret där de sitter i grässlänten. Uppträdandet inleddes med en kort betraktelse och sång av bataljonspastorn Hans Lundin.

Ute på skjutfältet, vid Karlgrav, hittar vi stationen för instinktivt skytte. Det är de som ligger på högsta utbildningsnivån som genomför övningen. Utgångsställningen är lätt böjda knän och vapnet riktat neråt. På visselsignal höjer man vapnet och ska skjuta över pipan, med känsla, mot målet cirka 15 meter bort. En stridsteknik som används i trånga lägen där det inte finns tid att använda riktmedlen.

– Det är jobbigt att stå med vapnet så här, säger Johan Jansson från insatsplutonen i Mora.

– Jag kommer inte alls överens med tekniken.

NIVÅINDELNING

Utbildningspassen rundas av på lördag kväll med teoriprov i skyddsvakttjänst följt av det praktiska provet dagen efter. På skjutbanan träffar vi på Susanne Nyström, trefaldig vinnare av tjejvasan och medlem av det militära landslaget som nu fullgör sitt kontrakt. Numera både bor och tävlar Susanne Nyström för Mora.

– På måndag startar jag upp träningen igen efter någon veckas timeout, säger hon.

OBJEKTET I FOKUS

– Vi kraftsamlar hemvärnsveckorna i år till befattningsutbildning mot hemvärnets huvuduppgift, att skydda och bevaka objekt, säger övningsledaren Hans Stening från Dalregementsgruppen.

– Vi har delat in utbildningen i tre bestämda nivåer utifrån en självskattning som soldaterna fått göra där de bedömt hur stora deras förkunskaper är, fortsätter han.

– Jag är nöjd med resultatet och det kan jag tacka både soldater och instruktörer för. Nästa år stegrar vi mot att öva i grupp och 2011 mot pluton.

Att hemvärnsveckan är här för att stanna berättar rikshemvärnschefen under sin slutgenomgång innan det är dags för honom att sätta sig i bilen och följa det röda lavinsnöret åt andra hållet. Vem vet, kanske med Larz-Kristerz 70-talsretro strömmande ur bilradion.

TEXT & FOTO: PG EKLÖF

TRÄNGSLETS SKJUTFÄLT

BELÄGET: 3 mil norr Älvdalen
STORLEK: 54 000 ha
varav 12 000 ha målområde
ANSTÄLLDA: 30, varav 4 officerare
FÖRLÄGGNINGSKAPACITET:
895 personer
UTSPISNING: 1 000 dygnsportioner
SKJUTDAGAR/ÅR: cirka 150
UTVECKLING: P4 har hemställt om utbyggnad av Tactical Landing Zone (TLZ).

KÄLLA: PG EKLÖF MED UNDERLAG FRÅN PLATSCHEFEN KENT BLADFÄLT

Kulturchef: Lars Brink.
Tel/fax: 031-82 75 26

MTV-generationen i krig

INVASIONEN av Irak inleddes den 20 mars 2003 med bombningar i Bagdad samtidigt som amerikanska och allierade styrkor rullade över gränsen. Allt ackompanjerades av kraftiga protester från omvärlden: många såg kriget som olagligt och situationen förvärrades när det visade sig att de massförstörelsevapen som angetts som krigets främsta anledning inte existerade.

Journalisten Evan Wright fick efter lite påtryckningar tillstånd att följa med styrkan "First Recon" ur amerikanska marinkårens spaningsförband under krigets första 40 dagar. Dessa enheter är marinkårens crème de la crème, och åtnjuter samma status som andra specialförband från övriga världen.

NÄR WRIGHT sedan kom hem skrev han ett antal hyllade reportage som växte till en bok med titeln "Generation Kill". Allt blev slutligen filmatiserat i form av en miniserie med svenske Alexander Skarsgård i en av huvudrollerna.

Sarkastiska tuffingar i "Generation Kill". Alexander Skarsgård, längst till vänster, spelar sergeant Brad Colbert.

Till att börja med kan det vara värt att nämna att boken "Generation Kill" kan vara en av de bästa moderna krigsskildringarna från senare år; den är garanterat en av de mest närgångna. Filmatiseringen är att betrakta som en dramadokumentär, och en mycket sevärd sådan. Skarsgård är för övrigt som klippt och skuren för rollen som den något träige sergeanten Brad "Ismannen" Colbert.

DEN VÄRLD som vi får se in i är långt ifrån putsad och vacker, utan grov, vulgär och präglad av machoideal kryddade med en rejäl dos våldsdyrkan. Samtidigt är allt detta ofta ett uttryck för en hårdför ironi. "Tugget" är hårt men rymmer en spefullhet som nog de flesta känner igen både hos andra och sig själva.

Tuffingar har de flesta läst om, så det är inget nytt, men det som Evan Wright lyfter fram, och som kommer fram i miniserien är en ny mentalitet: Efter världskrigen fanns bilden av en ung generation som fick sina oskyldiga ideal sprängda på slagfälten. Än värre var det under Vietnamkriget, där (som Wright skriver) "unga män uppfödda på "Davy Crocket" vaknade upp till den egna regeringens lögner medan de stred i Sydostasiens djungler".

TITEL: Generation Kill
FÖRFATTARE: Evan Wright
FÖRLAG: Bantam Press

TITEL: Generation Kill
REGI: Susanna White och Simon Cellan Jones
TV-BOLAG: HBO

Men när den ofta hånfullt benämnda MTV-generationen drar ut i krig i "Generation Kill" är det annorlunda. Dessa unga män förväntar sig lögner från Vita Huset, och blir inte förvånade om massförstörelsevapnen enbart är en bluff och kriget i slutändan visar sig handla om olja. Man skrattar åt naiv patriotism, men deltar gärna i kriget. De är på sätt och vis den verkligt "förlorade generationen", som har vuxit upp med skurkstreck i storpolitiken och lärt sig att acceptera den med ett sarkastiskt leende. Det spelar ju ändå ingen roll, eller hur?

Detta är ingen förskönad skildring och den är inte heller särskilt förfulad, även om den självfallet har en kritisk ton. Och i både boken och i miniserien lyser en genuin sympati för soldaterna igenom, även om nästan samtliga befäl får rejäla kängor. Boken är dessutom numera obligatorisk läsning inom marinkåren, kritiken till trots. Många fuskar nog och ser miniserien istället, men det är ingen förlust. Detta är helt enkelt krigsreportage när det är som bäst.

LARS BRINK

DELTA I VÅR LÄSARTÄVLING!

Skriv allt ifrån några rader upp till en sida om något som du kommer ihåg från din tjänstgöring i hemvärnet.

Det kan vara allt ifrån roliga minnen och fantastiska upplevelser till pinsamma misstag. Redaktionen kan hjälpa till med viss textredigering om det behövs.

Skicka ditt bidrag till **therese.akerstedt@mil.se** eller **Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm** märkt LÄSARTÄVLING. Vi vill helst ha bidraget i digital form. Bifoga gärna bilder i mejlet eller på cd-skiva!

De bästa bidragen har chansen att bli publicerade i tidningen eller i hemvärnets jubileumsbok. Dessutom kan ni slåss om följande priser:

1:a pris: Ett års prenumeration på 91:an
2:a pris: 91:an årgångsbok från 2008
3:e pris: Ett års prenumeration på 91:an Kavalkad (5 nr per år)
4:e -5:e pris: 91:an glasunderlägg

Vi presenterar stolt
91:an
– Sveriges mest blågule soldat!
••••
PS. Missa inte erbjudandet som ligger med i tidningen!

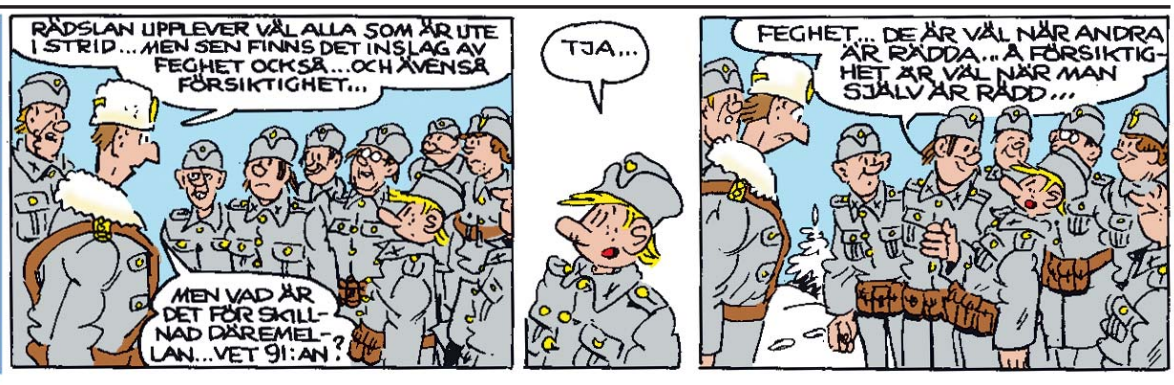

Romersk lättviktare

FÖRSTA ÅRHUNDRADET efter Kristus i det romerska riket. Centurionen Cato och hans vän och överordnade Macro leder Andra illyriska kohorten i den romerska armén. När ökenriket Palmyra skakas av ett uppror och Andra illyriska sänds dit hotar plötsligt fullskaligt krig mellan stormakterna Rom och Partien (Persien).

Simon Scarrows roman ”Centurion” är den åttonde i serien ”Silverörnen”. Romanserier om antiken är verkligen sista skriket just nu. Böckerna säljer som aldrig förr, och även ”Centurion” har legat på topplistorna i Storbritannien.

Romerska legionärer i strid mot parterna på 190-talet e Kr. Relief på Septimius Severusbågen, Rom. FOTO:JOACHIM BRINK

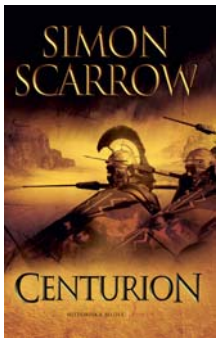

TITEL:Centurion
FÖRFATTARE:
Simon Scarrow
FÖRLAG: Historiska Media

DET VANKAS både fartfylld action och storslagna fältslag för dem som tycker om sådant. Simon-Scarrow är före detta historielärare och dessutom noggrann med detaljerna, vilket alltid är trevligt. Boken inleds med en kort introduktion av den romerska arméns organisation. Det vankas även en del anakronismer – särskilt i dialogerna – för dem som gillar att klaga på sådant.

”Centurion” är en lättviktig bok med ganska platta figurer och en av de mest plågsamma kärlekshistorier jag läst på länge. Detta vägs förstås upp av många spännande blodiga scener. Det är dock först i bokens andra hälft som spänningen verkligen tar sig, vilket är lite märkligt eftersom folk blir ihjälslagna och ramlar nedför stup från allra första sidan.

Trevlig läsning i hängmattan eller på tåget, men utan större eftersmak.

JOACHIM BRINK

Stormaktens Grand Finale

DEN SVENSKA stormaktstiden slutade med en rejäl smäll i och med stora nordiska kriget 1700-1721. Flera av de fältslag som utkämpades har de flesta hört talas om, som slagen vid Narva och Poltava. Och kalabaliken i Bender har också gått till historien. Och Karl XII är säkert Sveriges mest berömda kung, även om han ofta överskuggas av sin ofrivilliga koppling till en del extrema politiska rörelser.

Tjugo års krig är svårt att få grepp om, och ännu svårare att beskriva på ett enkelt sätt som dessutom blir intressant. Olle Larsson, med en doktorsgrad i historia, gör ett försök i sin bok ”Stormaktens sista krig”. Att döma av förordet så verkar han ha planerat denna bok sedan han var barn. Hans intresse för just stora nordiska kriget grundlades redan vid fem års ålder.

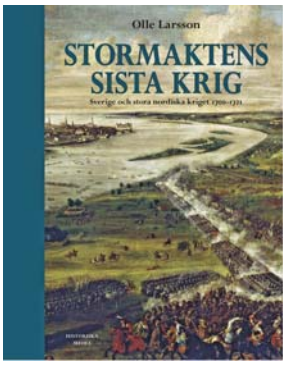

TITEL: Stormaktens sista krig
FÖRFATTARE: Olle Larsson
FÖRLAG: Historiska Media

LYCKAS HAN med detta? Svaret är ett otvetydigt ”ja”. Jag har sällan läst en så välskriven och spännande historisk fackbok om ett så snårigt ämne. Och detta är något som även den bäste kan gå bet på. Begåvade brittiske historikern Anthony Beevor försökte för några år sedan ge sig på det Spanska inbördeskriget och åstadkom en mycket svårgenomtränglig och snårig lunta, och det kriget varade bara några få år.

Förutom storpolitik och fältslag får vi även följa vardagen för karolinerna och för allmogen hemma i Sverige. Kort och gott både spännande och intressant.

LARS BRINK

Nu finns det äntligen en bok på svenska om utvecklingen av

AUTOMATKARBINEN

och dess tillbehör

Här kan du läsa allt om utvecklingen från förra sekelskiftet fram till dagens automatkarbiner inklusive många tillbehör som dag- och nattsikten, vapenlampor, laserpekare, granattillsatser, ljuddämpare, m.m. samt vapenteknik. Författaren Per Arvidsson, är teknisk expert vid Försvarets Materielverk.

Köp boken hos din bok- eller vapenhandlare. Pris 395:-.

Du kan också beställa den direkt från förlaget, Mil Press HB, Muskotgränd 3, 135 36 Tyresö, eller på vår hemsida: www.milpress.se

Betalar du in 395:- till PG 295150-7 (ange namn och adress), så bjuder vi på portot, annars sker leverans mot postförskott.

”ÖKAD SATSNING PÅ HEMVÄRNET”

Regeringen vill utveckla hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna. Vi vill öka antalet aktiva och kommer stegvis att tillföra bättre utbildning och utrustning.

HEMVÄRNET är en kvalificerad och modern del av Sveriges insatsförsvar. Hemvärnet bevakar, skyddar, ytövervakar och stödjer dessutom det civila samhället. Bevakningen av viktiga skyddsobjekt är en huvuduppgift.

Förankringen i det civila samhället är stark. När försvaret kallas in för att bekämpa skogsbränder, översvämningar eller delta i skallgång efter försvunna personer är det ofta hemvärnssoldaterna som gör jobbet. Deras lokalkännedom är en betydande fördel.

Hemvärnet har kort beredskapstid och kan rycka ut till samhällets värn med i stort sett omedelbar verkan. Ett behov som ofta uppstår när en kris eller katastrof inträffar. Med regeringens försvarsproposition ökar hela försvarets förmåga att göra insats här och nu. Hela insatsorganisationen – inklusive hemvärnet – kommer att vara i princip omedelbart tillgängligt.

Hemvärnets starka civila förankring bekräftas i en Sifo-undersökning som presenterades i mars i år. Mer än 9 av 10 av de intervjuade har hört talas om Hemvärnet, varav 70 procent är positivt inställda.

Hemvärnssoldater på väg mot riksdagshuset. FOTO: ANDERS KÄMPE

Mer än var tredje person har redan nu hört talas om de nationella skyddsstyrkorna och nästan hälften vet att de kommer att vara en del av Försvarsmakten och hemvärnet. Av dessa är drygt hälften positivt inställda.

I dag är det knappt 13 000 av de 30 000 i hemvärnet som är så aktiva att de uppfyller sina kontrakt. Regeringen vill öka detta till 22 000 och samtidigt stärka såväl utbildning som utrustning.

MÅLSÄTTNINGEN är att ungefär 17 000 av dem kommer att utgöra de kvalificerade nationella skyddsstyrkorna, som kommer att kunna användas som förband också i fredstid för att exempelvis stödja det lokala samhället. Det är en ökad satsning på hemvärnet och den inhemska försvarsförmågan.

Vid stormen Gudrun och vid oljeutsläpp i Öresund och Östersjön har hemvärnets insatser varit både viktiga och uppskattade. Klimatförändringarnas ökade risker för bland annat översvämningar och stormar kommer att ställa högre krav på samhällets krisberedskap. Här kommer hemvärnet med de nationella skyddsstyrkornas roll att växa i betydelse.

Det traditionella hemvärnet ska fortsätta att verka som frivilligt stöd till samhället i fredstid och komplement till de nationella skyddsstyrkorna i krigstid. Lokaliseringen fortsätter att vara regional och den ökade användbarheten och rörligheten gör att förbanden kan användas i hela landet om så skulle krävas.

I det nya försvaret kommer hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna att utgöra en viktig och uppskattad del av insatsorganisationen.

STEN TOLGFORS (M)
FÖRSVARSMINISTER

FRÅGA HEMVÄRNSOMBUDSMANNEN

FRÅGA: Avtalstimmar kontra övrig tid?

Hur skall det vara egentligen? Jag har blivit kallad till diverse övningar, funktionsutbildningar, baskrav och instinktivskytte med mera. För detta fick jag 16 timmar avtalstid. Det är väl OK.

Men, sedan kom en kallelse till ny funktionsutbildning som skulle ge 16 timmars avtalstid, om jag inte varit så dum att jag deltagit i de tidigare övningarna för då får jag ingen avtalstid, istället utgår övrig tid.

ALLT I AKT och mening att man skall vara tvungen att delta i höstens KFÖ, annars har man inte fullgjort sitt kontrakt. Det spelar (enligt uppgift) ingen roll hur många övningar jag fortsättningsvis deltar i före KFÖ:n, det blir i alla fall bara registrerat som övrig tid.

Finns det inga regler för vad som är avtalstid respektive övrig tid? Är det samma ordning i den här frågan på andra bataljoner? Jag har ingenting emot själva KFÖ:n, den ska bli ganska intressant faktiskt. Men är deltagandet frivilligt eller tvång?

Och nästa år? Kan jag då strunta i alla övningar (utom baskrav) och bara göra KFÖ:n, så att jag fullgör mitt kontrakt? Hur duglig är jag då som soldat? Och hur många gånger kommer inte min stridskamrat och de andra i gruppen/plutonen/kompaniet svära över den som inte kommer på övningarna?

UNDRAR MATS JACOBSSON

SVAR: HEJ MATS!

Även under 2009 fortgår försöken med hemvärnsvecka. De bataljoner som fått centralt uppdrag att genomföra hemvärnsvecka under 2009, skall som en försöksfråga tillämpa att bara hemvärnsveckan ger avtalsenlig tid. När hemvärnsveckan blir permanent (2010) bör också ett nytt avtal lanseras.

För att hemvärnsveckan ska få önskad effekt kan då avtalstexten lyda, ”- Jag förbinder mig vid att varje år fullgöra en förbandsövning om X el Y-dygn”. (X-dygn= Hvpluton, Y-dygn= Insats) Inriktningen är naturligtvis att vi ska sluta att räkna timmar.

Syftet med detta är att tillgodose det som politikerna vill ”köpa” av oss, dvs användbara förband (läs regeringens proposition). För att kunna skapa användbara förband måste vi skapa en situation där vi övar minst 85 procent av plutonens personal samtidigt (måttet på en stridsduglig pluton enligt VU 60-systemet). Vid övning/utbildning vid sidan av hemvärnsveckan deltar man frivilligt och det registreras som övrigt tid. Det är frivilligt att gå med i hemvärnet, men för att vi ska få användbara förband måste vissa krav uppfyllas.

MATS JONSSON
HEMVÄRNS-OMBUDSMAN
08-788 85 49, 070-677 03 96
E-POST: MATS.G.JONSSON@MIL.SE

ARMÉINSPEKTÖREN: Inför ett nytt KFÖ-system

Under de senaste 7–8 månaderna har vi kunnat se en politisk kursändring vad avser synen på försvaret av Sverige. Balansen mellan internationella uppgifter och den "nationella dimensionen" har på ett påtagligt sätt harmoniserats.

BAKGRUNDEN till denna politiska balansering av uppgifterna går tydligt att finna i den debatt som utvecklades efter krisen mellan Ryssland och Georgien sensommaren 2008.

I samband med Folk och Försvars konferens i Sälen i januari framfördes från både politiker, främst folkpartiet, men också från media och debattörer, betydelsen av en tydligare nationell långsiktig inriktning.

Bevis för denna kursändring finns i regeringens inriktningsproposition om försvaret som presenterades för Riksdagen den 19 mars i år.

I denna proposition är det främst följande formuleringar som på ett spårbart sätt kan kopplas till försvaret av Sverige;

- "*Det militära försvaret ska enskilt och tillsammans med andra försvara Sverige och främja vår säkerhet, både i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Hela Sverige ska försvaras.*"
- "*Det svenska försvaret ska fortsatt ha uthållighet, men ökad tillgänglighet måste prioriteras. Försvaret behöver förband som är omedelbart gripbara för att värna Sverige och närområdet samt för insatser utanför närområdet.*"
- "*De nationella skyddsstyrkor som utvecklas i hemvärnet får bättre utbildning och materiel jämfört med dagens hemvärn och utgör en viktig del av Sveriges försvar.*"

Försvarsmakten måste bli mer synlig anser arméinspektören. På bilden insatssoldater som rycker fram i centrala Umeå.
FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

TIDSKRÄVANDE UPPBYGGNAD

Personligen välkomnar jag en ökad tydlighet i den politiska ambitionen avseende försvaret av det egna territoriet.

Det tar tid att bygga upp den förmåga man demonterat ner eller saknar. För att exemplifiera tidsförhållanden att bygga upp en operativ förmåga kan nedanstående exempel vara bra att betrakta;

- Efter försvarsbeslutet 1925, genomfördes kraftiga reduceringar av Försvarsmakten. Exempelvis;
  - Antalet regementen reducerades från 28 st till 11 st.
  - Flottans fartyg reducerades från 102 st till 79 st.
  - Värnpliktstiden sänktes till 140 dagar för huvuddelen.
- År 1936 beslutades att Sverige skulle genomföra en kraftig upprustning. Denna upprustning var klar år 1945 enligt beslutet som togs 1936.
- På 70-talet demonterades marinens förmåga till ubåtsjakt. När kränkningarna tog fart i början på 80-talet beslöts att återta ubåtsjakt förmågan. Det tog ca 10 år innan förmågan (materiel, personell kompetens, samträning med mera) var på en godtagbar nivå.
- 1982 beslöt riksdagen att flygvapnet skulle tillföras ett nytt stridsflygplan- JAS. Den första divisionen var operativ 1997, alltså femton år efter beslut.

HOTBILD

Många gånger förs resonemanget utifrån vilken hotbild som för närvarande är "gångbar". Denna "hotbildsfixering" är traditionellt vansklig eftersom politiska beslut tenderar historiskt sett att nästan alltid att vara i fel fas, det vill säga när hotbilden ändrats så är resurserna för små eller ibland suboptimerade.

När det gäller försvaret av Sverige så behövs en långsiktig inriktning, det vill säga "bottenplattan" av förmågor måste oavsett hotbild finnas över tiden och denna förmåga måste alltid vara utrustad och samövad för att vara trovärdig.

För att göra en enkel jämförelse så kan man uttrycka sig på följande sätt; "den som är stor och stark blir inte påhoppad och får stryk på skolgården".

VAD BEHÖVER FÖRSVARSMAKTEN

Det är viktigt att Försvarsmakten får arbetsro och en tydlig långsiktig inriktning i det riksdagsbeslut som troligtvis fattas innan midsommar.

Mer preciserat så är följande områden de absolut viktigaste för Försvarsmaktens utveckling de kommande 5–10 åren:

1. Robust personalförsörjningssystem.
2. Övningsverksamhet i full omfattning. Vi kan inte fortsätta med att "övningsverksamheten är en budgetregulator". Därutöver behöver ett nytt anpassat KFÖ/repövningssystem införas för att kontraktsförband på ett trovärdigt sätt kan vara användbara, tillgängliga och inte kräva återtagande.
3. Tydligt och enkelt beredskapssystem som på ett trovärdigt sätt hanterar både nationell och internationell beredskap och som kopplas till ett nytt materielförsörjningssystem.
4. Ett nytt anpassat mobiliseringssystem som medger effektivitet och korta tider för förberedelser när beredskapen höjs.
5. Synlighet hos befolkningen. Försvarsmakten måste göras mer synlig över tiden i hela landet.

BERNDT GRUNDEVIK
GENERALMAJOR/ARMÉINSPEKTÖR

FOTO: FÖRSVARETS BILDBYRÅ

POSTTIDNING
Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm
Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.
Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.
Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring

Västra fronten återuppstår

Sågebackens skjutfält utanför Uddevalla. Dova smällar ekar över en sjö. Garaa baaang!! Order-ropen ljuder mellan träden. En pluton tar en stridsställning. Men just den här dagen kommer knallarna inte från AK 4:or eller Grg ...

Fördröjningsstrid med lösplugg, musköter och rök.

■ Den hemvärnsanslutna militärhistoriska föreningen Westgiöta Gustavianer arrangerade ett för Norden unikt arrangemang under några dagar i slutet av maj. Västra Fronten, är en del av de nordiska militärhistoriska föreningarnas uppmärksammande av krigen åren 1808–1809.

– Vi försöker ta den militärhistoriska verksamheten ett steg längre. Under fyra dagar agerar 200 historiskt klädda soldater och civila efter så realistiska premisser som möjligt. Vi återskapar i litet format de strider som stod mellan Danmark-Norge och Sverige under åren 1808–1809. Vi är dock inga krigsromantiker utan väldigt historieintresserade personer som vill veta mer om hur saker och ting fungerade på den här tiden, säger Christer Johansson som är initiativtagare till Västra Fronten och Westgiöta Gustavianers ordförande.

FÖRENINGEN BEVARAR Elfsborgsgruppens traditioner genom att aktivt visa upp hur Göteborgs garnisonssoldater hade det förr i tiden. Allt från exercis till lägerliv och ofta inför större publik.

”Västra Fronten” liknar dock experimentell arkeologi och genomförs utan publik. När vi rör oss längs vägen på skjutfältet så passerar vi kolonner av historiska soldater med originalmusköter. I fronten går en pipare och trumslagare och muntrar upp truppen med en tidstypisk marschmelodi. Några artillerister drar en kanon som också den är en originalpjäs. Det är tungt, den väger 200 kilo.

Dansk/norska soldater.

Dragoner på hästar agerar ordonnanser. Det är verkligen som att ha rest tillbaka i tiden! Så här stred man för 200 år sedan och mycket är sig likt. Längst fram går alltid en spaningsstyrka under striderna. På svensk sida är det föreningen Wermlands Fältjägare som är förtrupp. Thomas Ristvall från Karlstad är en av dem.

– Fältjägarna år 1809 hade stora likheter med dagens jägarförband. De hade samma uppgifter, spaning och strid bakom fiendens linjer. Dessutom var de klädda i grönt för att synas mindre. Det här är ett sätt för mig att levandegöra det jag läser om gällande historia, säger Thomas Ristvall.

Under dagarna på Sågebackens skjutfält bor de båda fiendesidorna i var sitt läger. Anita Lunde Warberg är en del av den norska trossen och tillhör föreningen Iddiske Compagnie i Halden.

– Jag har ansvar för tolv soldater under arrangemanget. Inför Västra Fronten har vi bakat tidsriktigt bröd och tagit reda på vad man åt. Vi kommer servera mycket bättre mat än vad soldaterna egentligen fick år 1809, men det är tidsriktigt i alla fall, säger Anita Lunde Warberg.

PÅ BÅDE DEN SVENSKA och dansknorska sidan är det gott om hemvärnsmän. Föreningarna har ofta startats av historieintresserade personer som lärt känna varandra genom hemvärnet.

– Föreningen har en hel grupp med folk inom Elfsborgsgruppen. Där är vi en del av ledningsplutonen vid en av bataljonerna. Vi är både ett gott gäng som träffas och hittar på historiska aktiviteter och samtidigt gör vi en samhällsinsats genom hemvärnet. Men vi gör också en insats genom att bevara Göteborgs garnisons militära traditioner, säger Christer Johansson.

UNDER DAGEN FORTSÄTTER en fördröjningsstrid längs skogsvägarna under flera timmar tills trupperna når ett öppet fält. Där har en dansk förening byggt upp en skans för sin kanon och soldaterna radar upp sig till linjestrid. Förr gick soldaterna upprätta i striden, till stor del beroende på att de mynningsladdande musköterna inte gick längre än 20 meter. Det återskapade slaget genomförs med mullrande trummor och ljudande salvor från musköter och pjäser. Allt är förstås bara lösa skott. Sedan förhandlas det om fred mellan den danske och svenske befälhavaren. Den här soliga dagen utanför Uddevalla så vann svenskarna …

TEXT & FOTO:
RICHARD KJAERGAARD